

ДОКЛАД

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА КЪМ 30 ЮНИ 2012 ГОДИНА

СЪДЪРЖАНИЕ

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА.....	4
1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2012 г.	4
1.1. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2012г.	9
2. Основни акценти по отношение на изпълнението на консолидираната фискална програма през 2012 г.	10
II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2012 г.	13
1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма	19
1.1 Преки данъци.....	20
1.1.1 Корпоративни данъци.....	20
1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица	21
1.1.3 Други данъци	22
1.2 Приходи от социално и здравно-осигурителни вноски.....	22
1.3 Косвени данъци	23
1.3.1 Данък върху добавената стойност	23
1.3.2 Акцизи	23
1.3.3 Данък върху застрахователните премии	23
1.3.4 Мита.....	24
1.4 Неданъчни приходи	24
1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми.....	25
2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.	26
2.1 Текущи нелихвени разходи	26
2.1.1 Заплати и възнаграждения за персонала	26
2.1.2 Осигурителни вноски	27
2.1.3 Издръжка.....	27
2.1.4 Субсидии.....	27
2.1.5 Социално осигуряване и грижи.....	29
2.2 Капиталови разходи	30
2.3 Лихвени разходи.....	31
2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз.....	31
3. Натрупани просрочени задължения и вземания към 30.06.2012 г.	32
3.1 Просрочени задължения	32
3.2 Просрочени вземания.....	32
4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2012 г.	34
4.1 Външно финансиране	34
4.2 Вътрешно финансиране	35
4.3 Приватизация	37
III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВОТО ПОЛУГОДИЕ НА 2012 г. ПО СЪСТАВНИ БЮДЖЕТИ.....	38
1. Републикански бюджет.....	38
2. Съдебна власт	40
3. Социално и здравноосигурителни фондове.....	40
3.1 Държавно обществено осигуряване	40
3.2 Национална здравноосигурителна каса	42
4. Бюджети на общините	43

5. Българско национално радио	44
6. Българска национална телевизия	45
7. Българска телеграфна агенция	45
8. Държавни висши училища	45
9. Българска академия на науките	45
10. Национален фонд	45
11. Държавен фонд „Земеделие“	49
12. Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда	50
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	52

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА

1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2012 г.

За първото полугодие на 2012 г. brutният вътрешен продукт създаден в икономиката възлезе на 34 782 млн. лв., което е растеж от 0.5¹ % в реално изражение. През първото и второто тримесечие на 2012 г. реалните растежи бяха по 0.5%, спрямо съответните тримесечия на предходната година, по сезонно изгладени данни. Това развитие представлява забавяне на годишния темп на растеж в сравнение с 2011 г. и се дължи на по-ниското външно търсене.

Растежът на ЕС, а също и на еврозоната, беше нулев за първото и отрицателен (съответно 0.2 и 0.4 %) за второто тримесечие на годината, което се отрази негативно на българския износ.

Основен принос за реалния БВП имаше крайното потребление. В началото на годината беше отчетен ръст на потреблението от 1.5 %, който се ускори през второто тримесечие, когато достигна 2.7 %. Динамиката на потреблението през първото полугодие бе подпомогната от развитието на пазара на труда и на цените. Спадът на заетите се забави, а реалният растеж на заплатите се ускори в сравнение с 2011 г. Доверието на потребителите относно икономическата ситуация се покачи. Индикаторът, отчитащ потребителските нагласи, беше по-висок със 7.8 пункта през юли спрямо априлското наблюдение. Анкетиранияте отчетоха подобрение във финансовото си състояние. Според тях през последните дванадесет месеца има покачване на потребителските цени, но с по-слабо темпо и се отчита лек оптимизъм да се правят разходи за покупки на предмети за дълготрайна употреба.

Инвестиционната активност в страната за полугодията все още остава слаба, но спадете се забавиха. Инвестициите в основен капитал се понижиха с 5.4 % и 2.1 %, съответно през първо и второ тримесечие на 2012 г. Спадът при разходите за дълготрайни материални активи също се забави през първото тримесечие, а през второто беше отчетен растеж от 0.6 %, за който с основен принос бяха промишлеността и секторите професионални дейности и научни изследвания, операции с недвижими имоти и държавно управление.

След като през предходните две години нетният износ беше основен двигател на икономическото възстановяване **през първото полугодие на 2012 г. показателят отчете забавяне и в резултат имаше отрицателен принос за растежа на БВП.** Износът на стоки и услуги отчете спад от 0.1 % през първото тримесечие и растеж от 2.8 % през второто. По-слабото представяне на износа през тази година се дължеше от една страна на базов ефект, а от друга на ниското търсене от страна на търговските ни партньори поради продължаващата дългова криза в ЕС. Вносът на стоки и услуги не отчете съществена промяна през първото тримесечие на 2012 г., но през второто регистрира растеж от 6.9 % продиктуван от по-високото вътрешно търсене.

Брутната добавена стойност в икономиката регистрира спадове през първите две тримесечия на годината, съответно от 0.2 % и 0.4 %. С основен принос за отрицателното развитие беше спадът в услугите, който беше съответно 1.2 % и 1.0 % през първо и второ тримесечие. Брутната добавена стойност в аграрния сектор нарасна средно с около 10 % за полугодията при спад от 1.1 % за 2011 г., а индустрията забави растежите си до 1.8 % през второто тримесечие.

---

¹ Данните за второто тримесечие на 2012 г. са от експресните оценки на НСИ.

В резултат на неблагоприятното развитие на външната среда, започналото още от второто тримесечие на 2011 г. забавяне в промишлеността продължи и през първата половина на 2012 г. **През първото тримесечие, промишленото производство отчете спад на годишна база от 2.6 % за първи път от началото на 2010 г.** Спадът започна да се забавя през второто тримесечие на 2012 г. и достигна 0.3 % основно в резултат на по-високия принос на стоките за потребление. **Темпът на растеж при оборота в промишлеността се забави до 2.0 % през първото тримесечие на 2012 г. и нарасна до 4.0 % през второто тримесечие.** Основен принос за отчетеното подобрене имаха промишлените продажби за износ, които нараснаха с 5.6 %, при ръст от 0.1 % на годишна база през първото тримесечие на 2012 г. Според предназначението на продукцията за износ с най-голям принос за растежа се открояват енергийните продукти. **Оборотът на предприятията, реализиран на вътрешния пазар нарасна с 3.3 % и 3.0 %, съответно през първото и второто тримесечие на 2012 г.,** с основен принос за растежа на сектор производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия.

От началото на годината се наблюдава възстановяване в строителството в резултат на започналите инфраструктурни проекти. Отчетеният растеж при гражданското строителство от 4.2 % през първото тримесечие на годината не успя да компенсира продължаващите спадове при сградното строителство и **индексът на строителната продукция отчете спад от 1.7 % на годишна база.** През второто тримесечие на 2012 г. благоприятното развитие при гражданското строителство се отрази в растеж на индекса на строителната продукция от 0.4 % като това е първото тримесечие отчитащо растеж от края на 2008 г.

През първата половина на 2012 г. пазарът на труда не успя да преодолее негативните годишни тенденции. В условията на положителен растеж на БВП, броят на заетите продължи да намалява, макар и със забавящи се темпове, и за първите три месеца остана с 1.6 %² по-нисък в сравнение с първото тримесечие на 2011 г. Развитието на заетостта по икономически дейности не показва значителни различия от динамиката си през последната година. Намалението на заетите бе съсредоточено основно в сектора на индустрията, повлиян от неблагоприятната външна среда и слабата строителна активност, както и в отраслите от сектора на услугите, концентриращи голям брой работещи, като търговия, транспорт и хотелиерство и ресторантьорство, вследствие от все още бавното възстановяване във вътрешното търсене. Все пак, ръст в търсенето на труд и повишение на заетите се наблюдаваше в някои по-високо производителни дейности като създаване и разпространение на информация и финансови и застрахователни дейности. През второто тримесечие се наблюдаваше оживление на пазара на труда, обусловено основно от активизирането на сезонни дейности в областта на туризма, селското стопанството, строителството, търговията и част от дейностите на преработващата промишленост. Годишният спад на заетите продължи да се забавя, но нивото на безработица остана на една от най-високите си стойности за последните осем години – 12.3%³ средно за периода април – юни 2012 г.

Номиналният растеж на доходите от труд през първото полугодие на 2012 г. се задържа на ниво съпоставимо с темповете регистрирани през аналогичния период на предходната година. **Средната работна заплата общо за икономиката се повиши с 8.7 % на годишна база, което бе обусловено от динамиката на показателя в частния сектор на икономиката (10.8 %).** В общественния сектор увеличението на доходите от труд възлезе на 3.8 %.

---

² По данни от Системата на националните сметки (СНС)

³ По данни от Наблюдението на работната сила (НРС)

В реално изражение средната работна заплата се характеризираше с възходяща тенденция на развитие, която започна да се наблюдава още от началото на 2011 г. като през първото полугодие на 2012 г. растежът на показателя се ускори до 6.6 %⁴.

Производителността на труда в българската икономика продължи да се повишава с 2.6 % в реално изражение, въпреки че се характеризираше със значително по-ниски темпове спрямо година назад. Наблюдаваното развитие бе обусловено от пониженото външно търсене и несигурната среда, което доведе до забавяне на растежа на производителността в индустрията (3.4 %), а в сектор услуги показателят дори отчете спад от 2.2 %. Текущото развитие на заплатите, заетите лица и производителността на труда обуслови и повишението на реалните разходи за труд на единица продукция⁵ с 4.6 % спрямо първото тримесечие на 2011 г.

През първата половина на настоящата година, България запази мястото си сред държавите-членки на ЕС с най-ниски темпове на инфлация. През юни годишният темп на изменение на ХИПЦ⁶ се забави до 1.6 % (при 2 % инфлация в края на 2011 г.), а средногодишната инфлация, която се използва за оценка на конвергенцията по отношение на цените, продължи да се понижава до 2.3 % (при 3.4 % през декември 2011 г.). Сред основните фактори за формираната инфлация бе динамиката на международните цени на енергийни стоки и храни, а от вътрешните – повишението в административните цени.

Повишенията в административните цени към юни формират 0.86 пр.п. от отчетеното годишно изменение на ХИПЦ. С най-съществен принос бе поскъпването на годишна база при топлоенергията с 16.1 %, централно газоснабдяване – 22.2 %, висше образование – 7.7 %, лекарски и болнични услуги по НЗОК – 20.8 %, като последното бе изцяло резултат от повишението на МРЗ.

Международните цени на петрола в доларово изражение следваха възходящ тренд през първото тримесечие на годината във връзка с повишеното геополитическо напрежение и наложеното ембарго от ЕС върху иранския износ на петрол. Отслабването на еврото спрямо американския долар допълнително засили влиянието им за повишаване на крайните вътрешни цени. Така средното поскъпване на автомобилните горива достигна 11.8 % през април спрямо съответния месец на 2011 г. Акцизът върху дизеловото гориво беше увеличен с 2.4 % от началото на годината, но това имаше сравнително нисък директен ефект върху общата инфлация (0.01 пр.п.). Увеличението на запасите и успокояването на международния пазар в средата на второто тримесечие доведе до съществен спад в цените на вътрешния пазар. Вследствие на това поскъпването на течните горива на годишна база се забави до 3.6 % към месец юни, а приносът им се сви до 0.34 пр.п.

Цените на храните на световните пазари отчетоха леко ускорение през първите шест месеца на годината в сравнение с края на 2011 г. Повишението им спрямо първото полугодие на 2011 г. бе относително ниско в размер на 3.5 % в левово изражение, докато котировките им в долари бяха средно с 4.5 % под нивото им година по-рано. Поскъпването при хранителните продукти на вътрешния пазар се сви от 3.7 % през януари до 1.5 % през юни спрямо съответния месец на предходната година.

Все още слабото вътрешно търсене продължи да задържа ускорението на общата инфлация. Базисната⁷ инфлация отчете повишение от 1.3 % за юни, спрямо съответния

⁴ При пресмятане на реалния растеж на средната заплата е използван ХИПЦ.

⁵ Разходите за труд на единица продукция са изчислени като отношение на компенсацията на един нает към БВП на един зает по текущи цени, според дефиницията на СНС.

⁶ Хармонизиран индекс на потребителските цени.

⁷ Базисната инфлация включва групите: неенергийни промишлени стоки и услуги.

месец на предходната година, като спадът в цените на неенергийните промишлени стоки се увеличаваше през първите шест месеца на годината, достигайки спад от 1 % за юни. Годишното поскъпване при услугите бе 2.9 % за юни, с тенденция на ускорение през третото тримесечие, в разгара на активния летен туристически сезон и вторични ефекти по линия на по-високите цени на горивата в началото на периода.

Международните валутни резерви достигнаха в края на юни 2012 г. 13.9 млрд. евро и се увеличиха на годишна база с 12.4 % при ръст от 1.5 % година по-рано. Валутните резерви ускоряваха нарастването си от началото на годината. Сред основните фактори за това бяха нарастването на банковите резерви вследствие на стабилния ръст на депозитите на домакинства и фирми, повишението на депозита на Управление Банково, дължащо се на положителни ефекти от преоценка на активите на БНБ и увеличението на банкнотите в обръщение поради нараснало търсене на левова ликвидност от икономическите агенти. През второто тримесечие положителен принос за нарастването на международните резерви имаше и депозитът на правителството в БНБ. Нивото на резервите осигуряваше стабилност на валутния борд, като в края на юни покритието на паричната база с резерви бе 177.7 %, международните валутни резерви покриваха 140.2 % от краткосрочния външен дълг и 6.2 месеца внос на стоки и услуги на годишна база.

Паричното предлагане нарасна в края на юни с 10.2 % спрямо година по-рано. Всички компоненти на широките пари имаха положителни темпове на растеж, но с най-голям принос за увеличението на широките пари бяха депозитите с договорен матуритет и овърнайт депозитите, които нараснаха съответно с 15.4 % и 7.1 % за същия период. Въпреки относително по-малкия си принос, парите извън финансовите институции ускорира нарастването си през първото полугодие на годината до 10.1 % (3.1 % в края на юни 2011 г.), отразявайки положителните, макар и ниски растежи на потреблението. Високи остават и темповете на растеж на депозитите на местните икономически агенти в банковата система, след като в края на полугодията на 2012 г. те се увеличиха годишно с 10.2 % при 8.8 % в края на същия период на предходната година.

Кредитът за частния сектор продължи да следва тенденцията си на плавно възстановяване, след като растежът му на годишна база в края на първото шестмесечие на 2012 г. достигна 3.8 % при 2.3 % година по-рано. Положителното развитие на кредита в пълна степен се дължеше на ускоряването на ръста на кредитите за нефинансови предприятия, който от 4.1 % края на първото полугодие на 2011 г. достигна в края на юни 2012 г. до 6.8 %. В същото време заемите за домакинствата имаха като цяло отрицателно изменение на годишна база, като потребителските кредити ускорира понижението си на годишна база до 1.9 %, а жилищните кредити се увеличиха минимално с 0.3 %.

Банковата система в България поддържаше високите си показатели за ликвидност и капиталова адекватност през първите две тримесечия на 2012 г. Коефициентът на ликвидните активи продължи да се повишава и в края на юни достигна 26.2 % при 25.1 % година по-рано. За същия период общата капиталова адекватност се понижи от 17.7 % до 16.7 % поради възстановяването на кредитирането и респективно нарастването на капиталовите изисквания. Делът на лошите кредити (с просрочие над 90 дни) в кредитите за нефинансови предприятия и домакинства продължи да нараства и през 2012 г., като в края на юни достигна 16.9 % при 13.5 % преди една година. През настоящата година се наблюдава понижението на разходите за обезценка за полугодията. Това доведе до нарастване на реализираната нетна печалба с 2.7 %, а в номинално изражение тя достигна 323.4 млн. лв.

Активизирането на вноса доведе до разрастване на търговския дефицит и влошаване на текущата сметка. През първото полугодие на 2012 г. текущата сметка отчете дефицит в размер на 1.2 % от БВП при дефицит от 0.2 % за същия период на 2011 г. С основен отрицателен принос за промяната е динамиката на търговията със стоки, която беше и водещ фактор за подобрението на салдото през изминалите години.

Износът на стоки и услуги нарасна в номинално изражение с 3.6 %, а вносът с 12 % през периода януари-юни 2012 г, спрямо съответния период на предходната година. Влошаването на международната среда и ограниченото външно търсене в края на 2011 г. и началото на 2012 г., заедно с висока база от предходната година бяха в основата на спада в стоковия износ през януари и февруари. От март се наблюдава постепенно възстановяване и ускоряване на растежа и натрупаното за полугодиято повишение възлезе на 2.8 %. Продължава да нараства делът на износа на България към страни извън ЕС, но съществена промяна в географската и продуктова структура не се наблюдава. **Възстановяването на вноса на стоки протече с по-ускорени темпове.** Покачването бе основно поради активизирането на вътрешното търсене, но бе подпомогнато и от по-високите международни цени. Нарастване бе наблюдавано основно при инвестиционните стоки и енергийни ресурси. Същевременно вносът на суровини и материали за експортно-ориентираните отрасли бе негативно повлиян от влошеното външно търсене и имаше задържащ ефект върху растежа от началото на годината.

За първото полугодие на тази година балансът на услугите продължи да се подобрява на годишна база. Стабилното представяне на туризма се запази, като за периода излишъкът по статията се равнява на 1.3 % от БВП, а приходите от туристически услуги са 966.3 млн. евро. За разлика от предходните години, когато по-високото салдо на услугите се дължеше и на ограничения внос, през 2012 г. нарастването е основно поради покачване на приходите. Постъпленията от износ на други услуги (вкл. строително-монтажни услуги) нараснаха с 20 % за полугодиято. През първата половина на 2012 г. общият баланс на услугите е положителен в размер на 693.3 млн. евро, при излишък от 620.7 млн. евро за същия период на предходната година.

Нетните доходи и текущите трансфери също имаха положителен принос за изменението на текущата сметка, съответно заради по-малкото инвестиционни доходи платени на чужденци и нарасналите субсидии и помощи от фондове на ЕС.

Дефицитът по финансовата сметка се сви до 154 млн. евро за полугодиято в сравнение с дефицит от 1074.4 млн. евро година по-рано. Основните причини за развитие по финансовата сметка са забавянето на процеса на изплащане на задължения към нерезиденти и по-високият поток на преките чуждестранни инвестиции към страната. През предходната година се наблюдаваше активно покриване на външни задължения от страна на банките, но през последните месеци няма ясно изразена динамика като за полугодиято балансът на статия „Други инвестиции” е положителен.

Преките чуждестранни инвестиции в страната през януари-юни 2012 г. се увеличиха спрямо предходната година, но останаха ограничени възлизайки на 221.4 млн. евро при 63.2 млн. евро през 2011 г. Основният приток на капитали бе под формата на дялово участие в нефинансови предприятия. ПЧИ в друг капитал (основно вътрешнофирмени заеми) бяха отрицателни в размер на 235.3 млн. евро.

Брутният външен дълг на България се понижи до 35.78 млрд. евро (89.7 % БВП) към края на юни 2012 г., в сравнение с 36.42 млрд. евро една година по-рано. Изменението се дължи в най-голяма степен на динамиката в задлъжнялостта на

банките. Секторът понижи външния си дълг с 9.3 % за предходните 12 месеца до 5.92 млрд. евро, което представлява 16.5 % от общия БВД на страната.

1.1. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2012г.

➤ Брутен вътрешен продукт

През 2012 г. се очаква икономическият растеж на страната да достигне 1.4 %. Предвижда се растежът да се движи основно от плавното възстановяване на вътрешното търсене, което се очаква да нарасне с 1.6 % за цялата 2012 г. Възстановяването на потреблението се потвърждава от данните за първото полугодие, докато инвестициите все още не са преминали на положителна територия. Като възможен задържащ ефект върху потреблението на домакинствата през втората половина на годината може да се яви ускоряването на общата инфлация, тъй като поскъпването на стоки от първа необходимост като храни и енергийни стоки може да ограничи платежоспособното потребителско търсене на други стоки и услуги. По-високото потребление доведе до нарастване на вноса през първата половина на 2012 г. В същото време, нестабилната външноикономическа среда и слабото външно търсене ограничиха темпа на растеж на износа. В резултат нетният износ имаше отрицателен принос за растежа на БВП. Тази тенденция се очаква да се запази и през втората половина на 2012 г., но стабилизирането на външната среда ще доведе до ускоряване на темпа на растеж на износа и съответно по-малък отрицателен принос на нетния износ за цялата година.

➤ Пазар на труда

Очакванията за развитието на пазара на труда до края на годината са свързани с продължаващо забавяне в годишния спад на заетите, в условията на постепенно възстановяване във външното търсене и по-нататъшен ръст на вътрешното търсене. Средният за 2012 г. темп на намаление на заетостта се очаква да възлезе на 0.9 %⁸. Въпреки низходящата сезонна динамика в нивото на безработица през пролетните и летните месеци, то се очаква да се задържи по-високо на годишна база и през втората половина на годината, като средногодишната му стойност се оценява на 12 %⁹. Нарастването на компенсацията на един нает се очаква да остане по-ниско спрямо година по-рано, а производителността на труда, макар и с положителен темп на развитие, ще се забави на годишна база, в резултат на което реалните разходи за труд на единица продукция се очаква да отбележат незначително повишение от 0.2 % спрямо 2011 г.

➤ Инфлация

В края на годината се очаква слабо ускорение на инфлацията на годишна база до 2.8 % под влияние на по-високите цени на енергийните стоки и зърнените храни, търгувани на международните пазари. Обявените вече повишения при основните административно регулирани цени, като природен газ, електрическа и топлинна енергия, също ще допринесат за повишението на ХИПЦ. По-слабото потребителско търсене на услуги и стоки за дълготрайна употреба ще продължи да задържа цените им на относително ниски нива. Все пак се очаква услугите постепенно да ускорят поскъпването си, а отрицателното изменение в цените на нехранителните стоки (без енергия) да се забави значително и да премине на положителна територия в края на годината.

Средногодишната инфлация се очаква да се понижи до 2.2 % за цялата 2012 г. (в сравнение с 3.4 % за 2011 г.), поради сравнително ниските темпове на инфлация отчетени в края на предходната и първата половина на текущата година.

---

⁸ По данни от СНС.

⁹ По данни от НРС.

➤ *Финансов сектор*

В края на 2012 г. се очаква паричното предлагане да нарасне с темп между 7 и 8 % на годишна база. Кредитът за частния сектор ще се възстановява бавно и в края на годината ще реализира нарастване от около 4 %. Депозитите на местните икономически агенти ще запазят стабилния си ръст и през 2012 г. ще се увеличат с около 11 % спрямо предходната година.

➤ *Платежен баланс*

Зависимостта на баланса по текущата сметка от търговското салдо на страната ще се запази и през 2012 г. Възстановяването на вътрешното търсене ще поддържа ръста на вноса над този на износа. С очакваното успокояване на външната среда през второто полугодие, ще се активизира износа на стоки, което ще действа в противоположна посока и ще ограничи влошаването на търговския дефицит. Положителният принос от страна на услугите и трансферите ще се запази. С оглед на очакванията за стабилен растеж на приходите от туризъм, съчетани с по-големите трансфери, главно от ЕС, се очаква приходът на средства по тези статии да възлиза на около 10 % от БВП към края на годината и да остане на това ниво в краткосрочен хоризонт. Очаква се баланса по текущата сметка за 2012 г. отново да бъде положителен до 0.5 % от БВП.

В края на годината финансовата сметка ще има положително салдо. Излишъкът ще е резултат от увеличение на входящите портфейлни инвестиции след отчитане на емисията на еврооблигации на глобалните финансови пазари, по-слабо погасяване на задължения на банките и частния сектор и постепенно възстановяване на притока на ПЧИ.

2. Основни акценти по отношение на изпълнението на консолидираната фискална програма през 2012 г.

Фискални ефекти от промените в икономическата среда и бюджетна позиция по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2012 г.

Нестабилната външна среда през първото полугодие на 2012 г. забави възстановяването на икономическия растеж. За разлика от предишните две години основен двигател на растежа бе общото крайно потребление, докато износьт имаше отрицателен принос. Потреблението на домакинствата имаше най-голям принос, а номиналното му увеличение за първото полугодие на 2012 г. бе 6.4 % на годишна база. Нарасна и делът на вноса на стоки и услуги, като от 67.7 % през първото полугодие на предходната година той достигна 75.9 % от общия БВП за същия период на текущата година.

Въпреки ниския за българската икономика растеж, променената структура на БВП през 2012 г. и възстановяването при потреблението се отразиха благоприятно на приходната част на бюджета. В следствие на отчетените добри параметри по изпълнението на приходите по националния бюджет и стегнатата рамка по отношение на разходите, **бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към края на първото полугодие на 2012 година е излишък в размер на 61.9 млн. лв. (0.1% от прогнозния БВП)**. За първи път от 2009 г. насам салдото по консолидираната фискална програма към края на първото полугодие е положително и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 465.9 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 403.9 млн. лв. Бюджетната позиция по КФП към полугодieto на 2012 г. се подобрява номинално със 712.7 млн. лв. (1.0 п.п. от БВП) спрямо дефицита към полугодieto на миналата година.

Параметрите по изпълнението на основните показатели в частта на данъчните и неданъчните приходи по националния бюджет през изминалите месеци на годината се развиват съобразно заложената рамка по приходите с разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. Данъчните постъпления като цяло нарастват в номинално изражение със 727.9 млн. лв.

(7.4 %) спрямо полугодieto на 2011 г., благодарение основно на ръста при косвените данъци. Приходите от ДДС и акцизи се подобряват значително спрямо постъпленията за същия период на 2011 г. (номинален ръст от 17.4 %, респективно 7.2 % на годишна база). В частта на неданъчните приходи постъпи вноската от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2011 г. в размер на 180.5 млн. лв., в съответствие с разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. През месец май постъпи и основната част от дивидента за държавата от търговски дружества с държавно участие в капитала.

На годишна база не се очертава напрежение при изпълнението на данъчните и неданъчните приходи по националния бюджет. Прогнозите очертават изпълнение на разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. при данъчните приходи, като може да се очаква минимално преизпълнение при постъпленията от ДДС, ДДФЛ, здравноосигурителни вноски и др. Важно е да се отбележат и усилията на приходните администрации за повишаване на събираемостта на приходите. Активните мерки за изтласкване на светло на оборотите от сивия сектор на икономиката чрез контрол в реално време на фискалните устройства на търговците в страната, мерките за засилване на контрола при търговията с акцизни стоки, борбата с контрабандния внос, както и противодействието на опитите за данъчни нарушения и измами са част от тези усилия и очакваните ефекти в приходната част на бюджета вече дават резултат. Системното прилагане на тези мерки трябва да окаже дългосрочен дисциплиниращ ефект и натиск върху сивата икономика.

Параметрите по разходите са в рамките на разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. Запазенят таван на средствата за заплати на министерствата и ведомствата и оптимизирането на структурите и персонала в бюджетните системи в резултат на изпълнението на мерките по прилагане на административната реформа, спомагат разходите за заплати и издръжка в номинално изражение да останат близки до отчетените за същия период на предходната година. От друга страна капиталовите разходи бележат ръст спрямо същия период на миналата година, основно поради значителното нарастване на разходите по програмите и фондовете на ЕС. Растеж се отчита и при социалните и здравноосигурителните плащания в резултат на увеличената от 1 май 2012 г. минимална работна заплата от 270 лв. на 290 лв.

Прекратяване на процедурата за наличие на прекомерен бюджетен дефицит срещу България и успешна емисия еврооблигации за обезпечаване на предстоящото плащане по дълга в началото на 2013 г.

През месец юни Съветът на ЕС по икономически и финансови въпроси (ЕКОФИН) официално прекрати процедурата за прекомерен дефицит за България и Германия, като по този начин потвърди, че двете страни са намалили дефицита си под референтната стойност за ЕС от 3 % от БВП. Съветът прие, че през последните две години страната последователно постигаше по-добри от заложените бюджетни цели и дефицитът по КФП бе редуциран до 3.1 % от БВП през 2010 г. и допълнително намален до 2.1 % от БВП през 2011 г. Устойчивата позиция на държавните финанси бе основание през месец май 2012 г. рейтингова агенция Moody's да потвърди стабилната перспектива на рейтинга на държавните облигации Ваа2 в своя годишен доклад за България.

На 2 юли 2012 г. България успешно емитира нови 5-годишни бенчмаркови Еврооблигации с обем от 950 млн. евро при лихва 4.25 %, като емисията беше записана за едва 30 минути след обявяване на транзакцията в информационните системи и предизвика сериозен инвеститорски интерес. Постигнатият спред спрямо средната цена на лихвените суапове е +320 базисни пункта, като доходността по емисията е 4.436 %. Повече от 360 инвеститора участваха в новата емисия, като съвкупната стойност на заявените поръчки надвиши 6 млрд. евро.

Инвеститорската база за емисията бе изключително разнообразна и много добре диверсифицирана както по географски признак, така и по видове инвеститори. Окончателното разпределение по региони е, както следва: Обединеното кралство 25 %, Германия 17 %, Австрия 13 %, Азия 9 %, САЩ офшор 9 %, Швейцария 7 %, Франция 5 %, Италия 5 %, други 10 %. По видове инвеститори съставът е: инвестиционни фондове 43 %, банки 19 %, застрахователни и пенсионни фондове 14 %, хедж фондове 12 %, централни банки 6 %, други 6 %.

Постигнатите параметри по емисията и силната инвеститорска реакция показват кредитния потенциал на България на международните дългови пазари. Стабилните макроикономически показатели и забележителния напредък по отношение на фискалната консолидация и финансовата стабилност дадоха силен сигнал към инвеститорите. Успешното пласиране на деноминираната в евро базова емисия при силно изявиени непостоянни пазарни условия в еврозоната доказва силната кредитна позиция и силния интерес на пазарите към България.

II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2012 г.

Таблицата №1. Изпълнение на основните параметри на консолидирания бюджет към 30 юни 2012 г.

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛ	Отчет Н1 2011	Разчет	Отчет Н1 2012 г.			Отчет	Отчет
		2012 г.	КФП	Национален бюджет	Европейски средства	Н1 2012	Н1 2012
		КФП				към отчет Н1 2011	към разчет 2012
к.1	к.2	к.3	к.4=к.5+к.6	к.5	к.6	к.7=к.4:к.2	к.8=к.4:к.3
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	12 041,7	28 752,1	13 223,9	12 638,0	585,9	109,8%	46,0%
Данъчни приходи	9 837,1	21 597,2	10 565,0	10 565,0		107,4%	48,9%
Преки данъци	2 034,5	3 837,4	2 122,2	2 122,2		104,3%	55,3%
Косвени данъци	4 682,9	11 374,0	5 319,3	5 319,3		113,6%	46,8%
Приходи от социално и здравно осигурителни вноски	2 686,3	5 561,0	2 681,0	2 681,0		99,8%	48,2%
Други данъци *	433,4	824,8	442,5	442,5		102,1%	53,7%
Неданъчни приходи	1 808,0	3 239,6	1 997,8	1 995,3	2,5	110,5%	61,7%
Помощи	396,7	3 915,3	661,1	77,6	583,5	166,6%	16,9%
РАЗХОДИ И ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	12 692,5	29 844,3	13 161,9	12 121,5	1 040,4	103,7%	44,1%
Нелихвени	11 992,0	27 849,8	12 335,8	11 295,4	1 040,4	102,9%	44,3%
Текущи	10 971,5	22 534,6	11 014,5	10 763,7	250,8	100,4%	48,9%
Капиталови	1 020,4	5 315,2	1 321,3	531,7	789,6	129,5%	24,9%
Лихвени	333,0	717,2	359,6	359,6		108,0%	50,1%
Резерв за непредвидени и неотложни разходи **		381,6					
Вноска за общия бюджет на ЕС	367,5	895,7	466,6	466,6		127,0%	52,1%
Трансфер от централния бюджет				-50,6	50,6		
БЮДЖЕТНО САЛДО	-650,7	-1 092,3	61,9	465,9	-403,9		

* Вкл. постъпленията от налози върху захарта

** В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват само разходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

Изпълнение на общите параметри на приходите

Приходите по консолидираната фискална програма (КФП) за първото полугодие на 2012 г. са в размер на **13 223,9 млн. лв.**, което представлява 46,0 % спрямо годишните разчети към ЗДБРБ за 2012 г. Приходите от ДДС и акцизи се подобряват значително спрямо постъпленията за същия период на 2011 г. (номинален ръст от 17,4 %, респективно 7,2 %). Данъчните постъпления като цяло нарастват в номинално изражение със 7,4 % (около 727,9 млн. лв.) спрямо полугодие на 2011 г., благодарение основно на ръста при косвените данъци и др. В частта на неданъчните приходи постъпи вноската от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2011 г. в размер на 180,5 млн. лв., в съответствие с разчетите към ЗДБРБ за 2012 г.

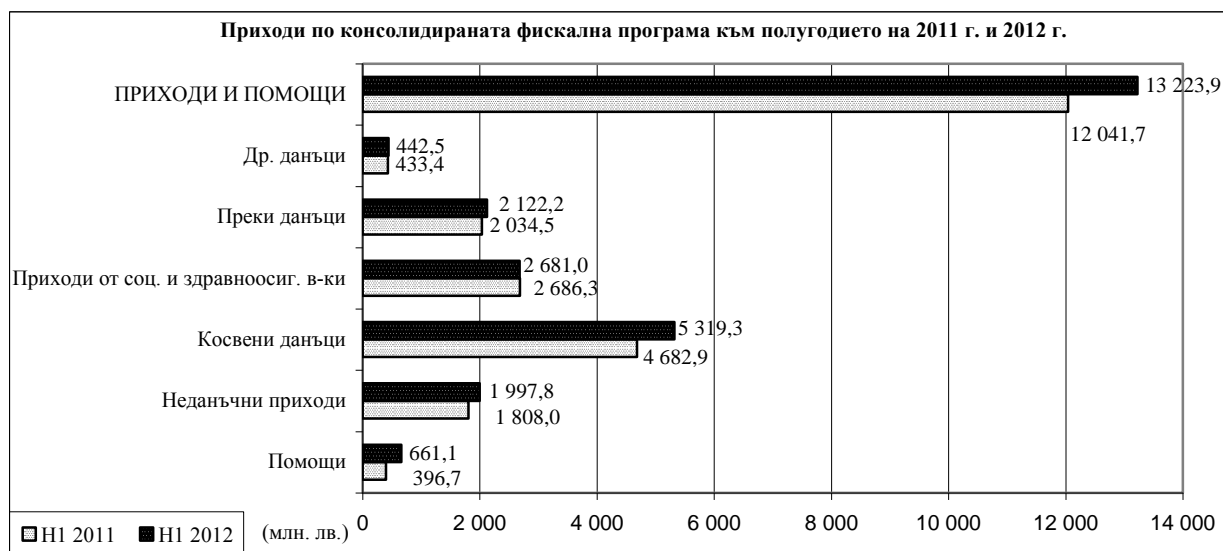
Общата сума на **данъчните постъпления** (вкл. приходите от осигурителни вноски) за първото полугодие на 2012 г. възлиза на 10 565,0 млн. лв., което представлява 79,9 % от общите постъпления по КФП. Изпълнението към 30.06.2012 г. спрямо разчета за годината е 48,9 %, при изпълнение 47,5 % за същия период на 2011 г. Приходите в частта на преките данъци възлизат на 2 122,2 млн. лв., което представлява 55,3 % от

планираните за годината. Приходите от *косвени данъци* са в размер на 5 319.3 млн. лв. или 46.8 % от годишния разчет. Постъпленията от *други данъци* (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 442.5 млн. лв., което представлява 53.7 % от предвидените в ЗДБРБ за 2012 г. Приходите от *социално и здравноосигурителни вноски* към 30.06.2012 г. са в размер на 2 681.0 млн. лв. или 48.2 % от планираните за годината.

Постъпилите *неданъчни приходи* към 30.06.2012 г. са в размер на 1 997.8 млн. лв., което представлява 61.7 % от годишните разчети, при 1 808.0 млн. лв. за същия период на 2011 г.

Помощите (основно от предприсъединителните инструменти и от фондовете на ЕС) за първото полугодие на 2012 г. са в размер **661.1 млн. лв.**, което представлява 16.9 % от разчета за годината.

Основните приходни групи за полугодieto на 2012 г., съпоставени с постъпленията за същия период на предходната година са, както следва:

Изпълнение на общите параметри на разходите

➤ **Разходите по консолидирания бюджет** (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) за първото полугодие на 2012 г. са в размер на **13 161.9 млн. лв.**, което представлява 44.1 % от годишния разчет. *Лихвените плащания* възлизат на 359.6 млн. лв. (50.1 % от планираните за 2012 г.), *текущите нелихвени разходи* – на 11 014.5 млн. лв. (48.9 % от разчета за годината) и *капиталови разходи* – 1 321.3 млн. лв. (24.9 % от планираните за годината). Спрямо юни 2011 г. общо разходите по консолидирания бюджет са нараснали с 469.5 млн. лв. (3.7 %). В структурно отношение номинален ръст се отчита основно при капиталовите разходи – 273.6 млн. лв. и социалните и здравноосигурителните плащания – 218.1 млн. лв.

Частта от вноската на Република България в общия бюджет на ЕС, изплатена към края на юни 2012 г. от централния бюджет, възлиза на **466.6 млн. лв.**, което е в съответствие с Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ)1150/2000 на Съвета от 22 май 2000 година за прилагане на Решение 94/728/ЕО, Евратом относно системата за собствени ресурси на Общностите, в т.ч.:

- ресурс на база брутен национален доход – 332.8 млн. лв.;
- ресурс на база данък върху добавената стойност – 65.1 млн. лв.;
- корекция за Обединеното кралство - 22.6 млн. лв.;

- традиционни собствени ресурси (мита и налози върху захарта) – 42.9 млн. лв.
- участие във финансиране на брутно намаление за Нидерландия и Швеция – 3.1 млн. лв.

➤ За първото полугодие на 2012 г. за първи път от началото на кризата **бюджетното салдо по КФП е положително** в размер на **61.9 млн. лв.**, формирано при излишък от 465.8 млн. лв. по националния бюджет и дефицит по европейските средства в размер на 403.9 млн. лв.

➤ **Фискалният резерв към 30.06.2012 г. е в размер на 5.1 млрд. лв.**

Бюджетните **разходи, разгледани по функционален признак**, отразяват основните направления в политиката по КФП в рамките на бюджетния ресурс за 2012 г.

Разходи по консолидираната фискална програма по функции

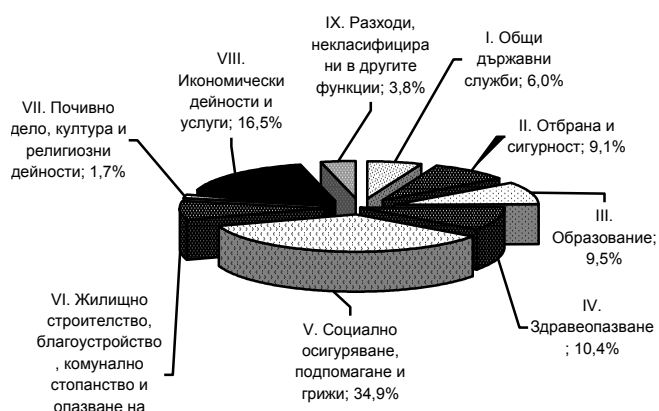
РАЗХОДИ ПО ФУНКЦИИ	млн. лв.			%	
	ЗДБРБ за 2012 г.	Отчет Н1 2011	Отчет Н1 2012	Изпълнение Н1 2012 спрямо ЗДБРБ за 2012	Отчет Н1 2012 спрямо отчет Н1 2011
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ	1 746,2	740,3	781,4	44,7%	105,6%
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ	2 633,8	1 274,2	1 340,2	50,9%	105,2%
III. ОБРАЗОВАНИЕ	2 747,1	1 209,8	1 283,5	46,7%	106,1%
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	3 000,1	1 586,5	1 525,6	50,9%	96,2%
V. СОЦИАЛНО ОСИГ., ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ	10 113,0	4 803,2	4 987,7	49,3%	103,8%
VI. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОП. И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	2 352,0	537,5	558,1	23,7%	103,8%
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА, РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ	492,3	246,5	275,8	56,0%	111,9%
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ	4 765,4	1 594,0	1 583,4	33,2%	99,3%
IX. РАЗХОДИ, НЕКЛАСИФИЦИРАНИ В ДР. ФУНКЦИИ	1 098,8	333,0	359,6	32,7%	108,0%
ОБЩО РАЗХОДИ	28 948,6	12 325,0	12 695,4	43,9%	103,0%

* Във функция "IX. Разходи, неклассифицирани в другите функции" по разчет е включен и резерва за непредвидени и неотложни разходи, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. Разходите по функции не включват вноската на Република България за общия бюджет на ЕС.

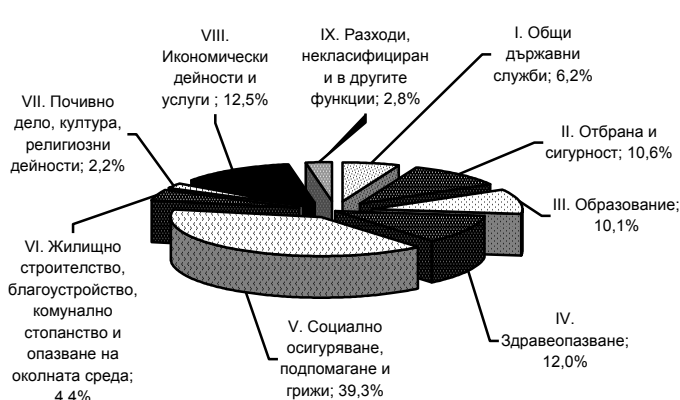
Структурата на разходите по консолидираната фискална програма по функции (годишния разчет и отчета за полугодията на 2012 г.) са представени на следната графика:

Структура на разходите по функции по КФП

Годишен разчет за 2012 г.

Отчет първо полугодие 2012 г.

С най-голям относителен дял в разходите по КФП към полугодieto на 2012 г. са средствата за сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижи. В голяма степен това се предопределя от демографски и икономически фактори, доминиращи пенсионната система в страната. Предвидените разходи за **социално осигуряване, подпомагане и грижи** са насочени към реализиране на приоритетите в сферата на пенсионното осигуряване и в областта на социалното подпомагане и гарантиране на социалната защита на уязвимите групи от населението, на активните мерки по заетостта, както и реализирането на редица мерки за социална защита. Планираните разходи за функцията за годината представляват 34.9 % от разходите по КФП (без вноската за ЕС), а изразходваните за полугодieto средства са в размер на 4 987.7 млн. лв. или 49.3 % от разчета за годината. Във връзка с приетата Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България” се извършва реформа в системата на грижа за децата и семействата, която е насочена основно към замяна на системата от класически институции от интернатен тип с мрежа от услуги в общността.

Разходите в сферата на **здравеопазването** през първото полугодие на 2012 г. намаляват номинално с 3.8 % спрямо същия период на предходната година. Извършените разходи за полугодieto за функцията са в размер на 1 525.6 млн. лв. и представляват 50.9 % от годишния разчет. Разходите за здравеопазване са съобразени с държавната политика в областта на здравеопазването, както и с хода на реформата в сектора. Продължават активните мерки за оптимизиране дейността на лечебните заведения с цел повишаване на качеството на медицинското обслужване и ефективността на работата.

Сред приоритетните политики за годината са и програмите и дейностите в сферата на **образованието**. Освен нормалното функциониране на образователната системата, разходите в тази област са свързани и с осигуряване на ускорено модернизиране и оптимизиране на структурите и методите на обучение, с оглед повишаване на качеството на услугите и доближаване до европейските образователни стандарти. Размерът на разходите за функция образование за полугодieto е 1 283.5 млн. лв., като отчитат ръст от 6.1 % спрямо същия период на миналата година. Разходите за сферата на образованието за изминалите шест месеца на 2012 г. представляват 46.7 % от разчетените за 2012 г.

Планираните разходи за функция **общии държавни служби** са предназначени за осигуряване на ефективно функциониране на изпълнителните и законодателните органи с оглед обезпечаване на изпълнението на техните функции и отговорности. Разходите в тази функция включват финансирането на публичната администрация както на централно, така и на местно ниво. Тук се отнася и предвиденото бюджетно финансиране за наука. Извършените разходи за тази функция към полугодieto на 2012 г. са в размер на 781.4 млн. лв., което представлява 44.7 % от планираните с разчета за годината. Съпоставено със същия период на предходната година разходите във функцията са по-високи с 5.6 %.

Разходите за **отбрана и сигурност** през 2012 г. са насочени към сферите на отбраната и сигурността на страната, опазване на вътрешния ред, осигуряване на ефективна и добре функционираща съдебната система, изпълнение на отговорностите и дейностите в сферата на гражданската защита, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии и др. Общият размер на разходите за отбрана и сигурност за първото полугодieto на 2012 г. е 1 340.2 млн. лв., което представлява 50.9 % от планираните средства за годината. Съпоставено със същия период на предходната година разходите за отбрана и сигурност са се увеличили с 5.2 %.

Приоритетите в областта на *отбраната* и въоръжените сили отразяват реалностите на международната среда. Съвременната среда за сигурност и нейните основни характеристики – изключително трудната предсказуемост и предвидимост, наложиха утвърждаването на процеса на трансформация на въоръжените сили като най-адекватен отговор на необходимостта от непрекъсната адаптация и усъвършенстване на способностите с които разполагат. Постигането на националните интереси и поетите ангажименти като съюзник в НАТО и партньор в ЕС изискват нарастване на способностите на българските въоръжени сили. Република България продължава да изгражда модерни и ефективни въоръжени сили при спазване принципите на оперативна съвместимост, използваемост, експедиционност, модулност и функционалност, като развива професионално подготвени сили, достатъчно гъвкави да изпълняват задачи в целия спектър от възложените им мисии. Въоръжените сили на Република България продължават да изпълняват своите мисии и задачи за осъществяване на националната политика за сигурност и утвърждаване на страната като член на ООН, НАТО, ЕС и ОССЕ и като отговорен партньор в международната демократична общност. Република България продължава активното си участие в Европейската политика за сигурност и отбрана в процеса на вземане на решения и изграждане на военните способности на ЕС, както и в съвместната работа в Европейската агенция за отбрана.

В областта на *вътрешния ред и сигурността* основен приоритет е гарантирането на правовия ред и борбата с престъпността и корупцията. Усилията са насочени към: предотвратяване на посегателствата срещу конституционно установения ред и предотвратяване и разкриване на тежки престъпления; спазването на основните човешки права и свободи в съответствие с международните и европейски стандарти; реализиране на мероприятия срещу организираната престъпност; защита на националната сигурност; предотвратяване и разкриване на нарушения, свързани с митническите режими и функционирането на фискалната система; разкриване и пресичане на опити за изграждане на терористични структури и осъществяване на терористични актове; оказване съдействие на държавните и местни органи и на населението в случаи на екологични катастрофи, природни бедствия, аварии или терористични актове и др.

Продължава активната работа за реализирането на целите и дейностите по успешното провеждане на реформата в областта на *правосъдието*. Основните дейности в тази област са свързани с осигуряване защита на правата и законовите интереси на гражданите, като се гарантира равен достъп на лицата до правосъдие чрез осигуряване и предоставяне на ефективна правна помощ.

Разходите за *икономическите дейности и услуги* към края на полугодieto на 2012 г. са в размер на 1 583.4 млн. лв. или 33.2 % от разчета за годината. Планираните средства във функцията отразяват държавната политика по отношение на реалния сектор, политиките в селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите, както и приоритетните политики при реализирането на инфраструктурни проекти в сферата на транспорта, енергийната ефективност, и др. С планираните средства е предвидено изпълнението на програмите по финансиране и субсидиране на отделните подотрасли - транспорт, селско и горско стопанство, минно дело, горива и енергия и др. Изграждането и модернизиранието на инфраструктурата на страната е сред основните приоритети на правителството. Разходите в сферата на транспорта са свързани с: подобряване на транспортната инфраструктура, доизграждане на ефективна транспортна система; постигане на високо ниво на безопасност и екологосъобразност във всички видове транспорт и др. В областта на селското стопанство се финансират програми за възпроизводство на гори, програми за ефективно и устойчиво използване на земеделските земи, развитие на националния генофонд, развитие на животновъдството и растениевъдството, опазване на горите и дивеча; опазване,

възстановяване и подобряване на почвеното плодородие и екологичните функции на почвената покривка; подобряване на инфраструктурата, както и за прилагане на Общата селскостопанска политика на ЕС.

Разходите за дейностите по **жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда** през първите шест месеца на годината са в размер на 558.1 млн. лв., което представлява 23.7 % от разчетите за 2012 г. Основната част от тези средства са насочени към проекти, свързани с околната среда и изпълнението на екологични обекти, голяма част от които по бюджетите на общините. За дейностите по опазване на околната среда през 2012 г. са осигурени средства за финансиране строителството на екологични обекти, свързани с модернизирването и изграждането на инфраструктура за третиране на отпадъците, в съответствие с европейските изисквания и стандарти и продължаване изграждането на градски пречиствателни станции за отпадъчни води и довеждащи канализационни колектори. В тази функция се отчитат и разходите, свързани с поддържането на чистотата и благоустрояването, извършвани от фирми или общински предприятия. Съпоставено с полугодieto на предходната година разходите във функцията са с 3.8 % по-високи.

Разходите, **некласифицирани в другите функции**, обхващат лихвените плащания по обслужване на държавния и общинския дълг. Годишният разчет в ЗДБРБ за 2012 г. за функция IX. „Разходи, некласифицирани в другите функции” включва и резерва за непредвидени и неотложни разходи и фискални мерки. Средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет, са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. За първото полугодие на 2012 г. разходите в тази функция са в размер на 359.6 млн. лв. или 32.7 % от годишния разчет. Отчетените разходи представляват основно лихвени плащания по държавния дълг и общинските дългове за периода. Разходите за лихви нарастват незначително и остават близки до отчетените за полугодieto на предходната година.

1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма

Отчетът на приходите по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2011 г. и 2012 г. по основни приходни групи е представен в следната таблица:

Приходи по консолидирания държавен бюджет за полугодieto на 2011 г. и 2012 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет Н1 2011	2012 г.		Отчет Н1 2012 спрямо Н1 2011	Изпълнение Н1 2012 спрямо ЗДБРБ 2012
		ЗДБРБ за 2012 г.	Отчет Н1 2012		
ОБЩО ПРИХОДИ	12 041,7	28 752,1	13 223,9	109,8%	46,0%
Данъчни приходи	9 837,1	21 597,2	10 565,0	107,4%	48,9%
<i>Преки данъци</i>	2 034,5	3 837,4	2 122,2	104,3%	55,3%
Корпоративни данъци	948,5	1 584,3	965,2	101,8%	60,9%
- от нефинансови предприятия *	890,8	1 478,2	886,6	99,5%	60,0%
- финансов сектор	57,8	106,1	78,6	136,1%	74,1%
Данък върху доходите на физическите лица	1 086,0	2 253,1	1 157,0	106,5%	51,4%
<i>Други данъци**</i>	433,4	824,8	442,5	102,1%	53,7%
Приходи на осигурителни Фондове	2 686,3	5 561,0	2 681,0	99,8%	48,2%
- НОИ, УПФ и ФГВРС	1 885,4	3 887,4	1 849,9	98,1%	47,6%
- НЗОК	800,9	1 673,7	831,0	103,8%	49,7%
Косвени данъци, в т.ч.:	4 682,9	11 374,0	5 319,3	113,6%	46,8%
ДДС	2 912,4	7 100,0	3 419,3	117,4%	48,2%
Акцизи	1 707,4	4 130,0	1 829,7	107,2%	44,3%
Мита и митнически такси	54,2	120,0	57,0	105,2%	47,5%
Данък върху застрахователните премии	8,8	24,0	13,3	150,2%	55,3%
Неданъчни приходи	1 808,0	3 239,6	1 997,8	110,5%	61,7%
Трансфери от БНБ	200,9	180,0	180,5	89,9%	100,3%
Други	1 607,0	3 059,6	1 817,3	113,1%	59,4%
Помощи	396,7	3 915,3	661,1	166,6%	16,9%

* вкл. данъка върху дивидентите, доходите и ликвидационните дялове

** вкл. постъпленията от налози върху захарта

Общият размер на приходите и помощите по КФП към 30.06.2012 г. е 13 223.9 млн. лв., което представлява 46.0 % изпълнение спрямо програмата за годината и номинален ръст в размер на 9.8 % спрямо същия период на миналата година.

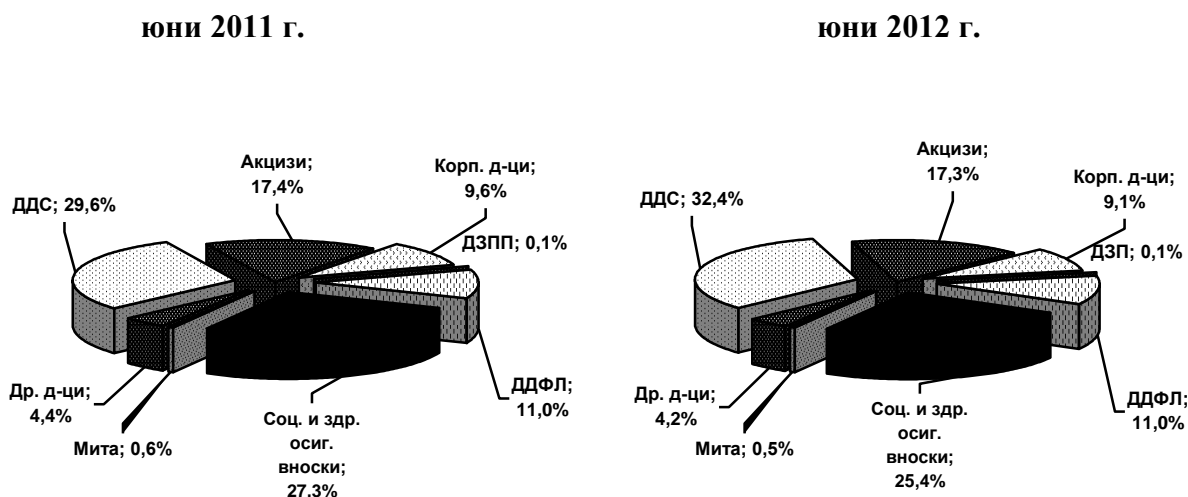
Приходите от данъци по консолидирания бюджет за полугодieto на 2012 г. са в размер на 10 565.0 млн. лв., или 48.9 % от разчетеното по ЗДБРБ за 2012 г. при 47.5 % за същия период на 2011 г. Относителният дял на данъчните приходи в общата сума на приходите по консолидираната фискална програма е 79.9 %.

Постъпленията от *косвени данъци* са в размер на 5 319.3 млн. лв. или 46.8 % от предвидените в ЗДБРБ за 2012 г. Спрямо полугодieto на предходната година е налице ръст от 13.6 % или в абсолютна сума са събрани 636.4 млн. лв. повече.

По видове косвени данъци, спрямо шестмесечието на 2011 г. постъпленията от ДДС са се увеличили с 506.9 млн. лв. (17.4 %), от акцизи със 122.3 млн. лв. (7.2 %), от мита с 2.8 млн. лв. (5.2 %) и от данък върху застрахователните премии с 4.4 млн. лв. (50.2 %). Постъпленията в групата на *преките данъци* за полугодieto са в размер на 2 122.2 млн. лв., което представлява изпълнение от 55.3 % от разчета за годината, при

2 034.5 млн. лв. за същия период на 2011 г. Относителният дял на преките данъци в данъчните постъпления за първите шест месеца на 2012 г. е 20.1 % при 20.7 % за същия период на миналата година. Отчетените **приходи от осигурителни вноски на общественото и здравно осигуряване** към 30.06.2012 г. са в размер на 2 681.0 млн. лв. или 48.2 % изпълнение спрямо разчета. **Неданъчните постъпления и помощи** по консолидираната фискална програма към края на месец юни т.г. са в размер на 2 658.9 млн. лв., което представлява 37.2 % спрямо разчета за годината. Спрямо отчетените за същия период на 2011 г. има увеличение от 454.2 млн. лв. (20.6 %).

Структура на данъчните приходи по консолидирания бюджет за полугодieto на 2011 г. и 2012 г.

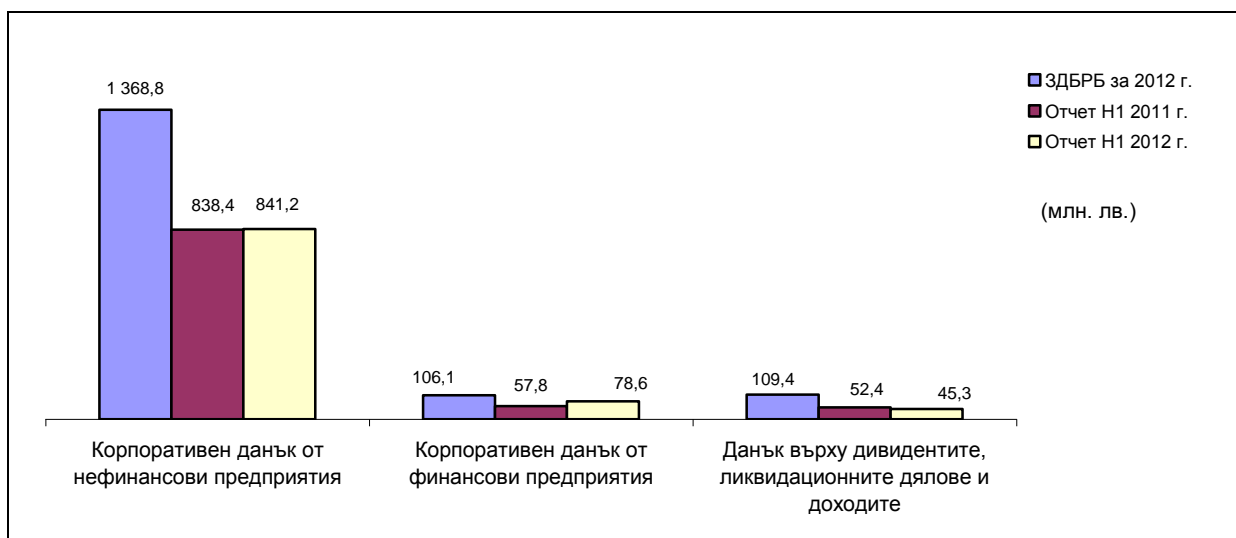
1.1 Преки данъци

1.1.1 Корпоративни данъци

Приходите от корпоративни данъци в консолидирания държавен бюджет (вкл. данък върху дивидентите и доходите) към края на месец юни 2012 г. са в размер на 965.2 млн. лв., или 60.9 % от годишния разчет и заемат 9.1 % в общия размер на данъчните приходи. Спрямо полугодieto на 2011 г. се отчита ръст от 1.8 %, или са постъпили с 16.7 млн. лв. повече.

✓ Корпоративен данък

Приходите от корпоративен данък за периода са в размер на 919.9 млн. лв. и представляват 62.4 % от годишния разчет за 2012 г. Относителният дял на корпоративния данък в данъчните постъпления по консолидирания бюджет е 8.7 %. Спрямо юни 2011 г. се отчита увеличение от 2.6 % или 23.7 млн. лв. Приходите от *корпоративния данък на нефинансовите предприятия (вкл. юридически лица с нестопанска цел)* към 30.06.2012 г. са в размер на 841.2 млн. лв., което представлява 61.5 % от предвидените в ЗДБРБ за 2012 г. Съпоставени с юни 2011 г. приходите от данъка са нараснали с 2.8 млн. лв. Постъпленията от *корпоративен данък на финансови институции (включително застрахователни компании)* към края на юни възлизат на 78.6 млн. лв. или 74.1 % от разчета за годината. Спрямо същия период на предходната година, приходите от данъка са нараснали с 20.8 млн. лв.

✓ **Данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица (ЧЮЛ) и данък върху доходите на ЧЮЛ**

Постъпленията от тези данъци за полугодieto на 2012 г. са в размер на 45.3 млн. лв. или 41.4 % от разчета за годината. Съпоставени със същия период на 2011 г. са постъпили със 7.0 млн. лв. по-малко.

1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица

Приходите от данък върху доходите на физически лица са в размер на 1 157.0 млн. лв., или 51.4 % от годишния разчет и формират 11.0 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи.

По трудови правоотношения приходите от данъка към 30.06.2012 г. са 885.8 млн. лв. при 835.4 млн. лв. към 30.06.2011 г. или с 50.3 млн. лв. повече. Размерът на постъпленията от данъка се определя от следните фактори:

- увеличеният размер на средната месечна работна заплата - по данни на НСИ средната месечна работна заплата за страната през второто тримесечие на 2012 година е 758 лв., което е с 3.7 % (27 лв.) повече спрямо първото тримесечие на 2012 г. и с 8.4 % (59 лв.) повече спрямо същото тримесечие на предходната година;

- броят на безработните лица - по данни на Агенцията по заетостта равнището на безработицата през месец юни е 10.8 %. Броят на безработните лица, регистрирани в бюрата по труда е намалял с 5 289 спрямо май 2012 г., поради по-големия брой постъпили на работа на първичния пазар и нарастване броя на започналите работни места по програми за субсидирана заетост, финансирани от държавата и европейските фондове;

- влияние в посока по-високи нива на заплащане през 2012 г. оказват и повишените минимални осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии средно с 5.9 на сто спрямо 2011 г.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към 30.06.2012 г. са в размер на 188.6 млн. лв., което е 66.5 % от годишния разчет. Съпоставени с юни 2011 г. са постъпили с 5.8 млн. лв. повече. Тези приходи са в зависимост както от резултатите по годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ, така и от дължимите авансови вноски. Авансовите вноски за периода януари-юни 2012 г. са в размер на 62.0 млн. лв., като за същия период на 2011 г. те са 43.3 млн. лв.

По патентите – приходите от патентния данък по консолидирания бюджет за периода са 8.9 млн. лв. За същия период на миналата година са били внесени 10.2 млн. лв.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица, данък върху доходите на чуждестранните физически лица и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица - постъпленията от тези данъци към юни 2012 г. са в размер на 73.7 млн. лв. при 57.5 млн. лв. за същия период на 2011 г.

1.1.3 Други данъци

Приходите от други данъци по консолидирания бюджет включват основно алтернативните данъци по ЗКПО и имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси. Постъпилите приходи в тази група към 30.06.2012 г. са в размер на 442.5 млн. лв., или 53.7 % от разчета за годината и представляват 102.1 % спрямо постъпленията за шестмесечието на 2011 г.

✓ Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане

Постъпленията от други данъци по ЗКПО по консолидирания бюджет към 30.06.2012 г. са в размер на 89.2 млн. лв. или 46.8 % от годишния разчет. Основната част от приходите са формирани от данък върху залози за хазартни игри (64.9 %), данък върху представителните разходи и данък върху разходите за превозни средства.

✓ Имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси

Имуствените данъци включват данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства, данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин, данък върху наследствата и туристически данък, които постъпват по бюджетите на общините. Постъпленията в тази група към 30.06.2012 г. възлизат на 351.3 млн. лв., което представлява 55.9 % от годишния разчет или номинален ръст от 2.9 % спрямо постъпленията за същия период на предходната година. В структурно отношение най-големи дялове заемат постъпленията от данък върху недвижимите имоти (43.7 %) и данък върху превозните средства (31.9 %), а най-малък, поради изключително ограничения си обхват - данък върху наследствата.

✓ Постъпления от налози върху захарта

След присъединяването на България към ЕС върху произведените захар и изоглюкоза се начислява налог, който е своеобразен данък за производителите на тези продукти. Постъпленията от този налог за полугодieto възлизат на 1.0 млн. лв.

1.2 Приходи от социално и здравно-осигурителни вноски

Общата сума на приходите от социално и здравно-осигурителни вноски към края на месец юни 2012 г. е в размер на 2 681.0 млн. лв., което представлява 48.2 % от планираните за годината.

- Осигурителните вноски по бюджета на НОИ (вкл. Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите” при несъстоятелност на работодателя) и Учителския пенсионен фонд са в размер на 1 849.9 млн. лв. и представляват 47.6 % от предвиденото в ЗБДОО за 2012 г. Анализът показва наличие на по-висока събираемост (със 74.1 млн. лв., или с 4.0 %) спрямо същия период за предходната година, като за целите на анализа е елиминирано въздействието върху приходите в резултат от постъпилите средства от професионалните пенсионни фондове през месец март 2012 г., съгласно 4а от ПЗР от КСО, които имат еднократен характер. Върху състоянието на приходите голямо влияние оказват увеличението на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии с 6.9 на сто за сключилите споразумение, а административното увеличение е 4.5 на сто в сравнение с 2011 г. По-високите

осигурителни прагове оказват положително влияние върху нарастването на средния осигурителен доход.

Здравноосигурителните вноски по бюджета на Националната здравноосигурителна каса са в размер на 831.0 млн. лв. или 49.7 % от предвидените за годината.

1.3 Косвени данъци

1.3.1 Данък върху добавената стойност

С най-голям относителен дял в данъчните приходи по консолидирания бюджет е **данъкът върху добавената стойност** – 32.4 %, като отчетените постъпления са в размер на 3 419.3 млн. лв. или 48.2 % от годишния разчет. Съпоставени с постъпленията към юни 2011 г., през отчетния период са постъпили със 17.4 % или 506.9 млн. лв. повече., в т.ч. 398.9 млн. лв. повече ефективно внесен ДДС от справки-декларации по Закона за ДДС, 112.2 млн. лв. повече възстановен данъчен кредит през първото полугодие на 2012 г. спрямо същия период на предходната година и 220.0 млн. лв. повече приходи от ДДС от внос.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към юни 2012 г. е 1 821.9 млн. лв., което е 50.1 % от заложените в разчетите за годината. Съпоставени с юни 2011 г. е реализиран ръст от 13.7 % основно в резултат на по-високите цени енергийните ресурси и суровините и най-вече при суровия петрол.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната и ВОП (нето)* възлизат на 1 597.4 млн. лв., което е 46.2 % от заложените в разчетите за годината и с 21.9 % повече спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на възстановяването при вътрешното търсене, както и на мерките за повишаване на събираемостта на приходите, вкл. ефектите от задължителната дистанционна връзка между фискалните устройства на търговските обекти и системата за регистриране и отчитане на продажбите в НАП.

1.3.2 Акцизи

Приходите от акцизи за полугодieto на 2012 г. от внос, местно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на 1 829.7 млн. лв. или 44.3 % от годишния разчет и формират 17.3 % от данъчните приходи за периода. Постъпленията от акцизи се формират от следните основни стокови групи: горива (47.0 %); тютюневи изделия (45.3 %); алкохолни напитки и пиво (6.4 %) и други акцизни стоки – електрическа енергия, въглища, кокс и др. (1.3 %). Нетните постъпления от акциз към месец юни по основни стокови групи, са както следва:

- *Акцизите от горива* възлизат на 859.5 млн. лв. при 820.2 млн. лв. към юни 2011 г.
- *Акцизите от тютюневи изделия* са в размер на 829.4 млн. лв., което е с 65.0 млн. лв. повече спрямо юни 2011 г.
- *Акцизите от алкохолни напитки и пиво* към 30.06.2012 г. възлизат на 117.6 млн. лв., при 116.5 млн. лв. за юни 2011 г.
- *Приходите от други акцизни стоки - електрическа енергия, въглища и кокс* - към 30.06.2012 г. възлизат на 23.1 млн. лв. при 6.3 млн. лв. за юни 2011 г. са в размер на 1 829.7 млн. лв. или 44.3 % от предвидените със ЗДБРБ за 2012 г.

1.3.3 Данък върху застрахователните премии

Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 13.3 млн. лв., при заложен в годишните разчети към ЗДБРБ за 2012 г. 24.0 млн. лв.

1.3.4 Мита

Постъпленията от мита към юни 2012 г. възлизат на 57.0 млн. лв. или 47.5 % от планираните в ЗДБРБ за 2012 г., като заемат 0.8 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи. В сравнение със същия период на 2011 г. събраните мита към юни 2012 г. са с 2.8 млн. лв. повече (5.2 %), което основно се дължи на следните стокови групи: „Автомобилни превозни средства” – 2.8 млн. лв., „Плодове, годни за консумация; цитрусови или пъпешови кори” – 1.8 млн. лв., „Електрически машини и апарати” – 0.6 млн. лв. В стоковата структура на приходите от мита за януари-юни 2012 г. четири основни групи – „Автомобилни превозни средства”, „Електрически машини и апарати”, „Машини и апарати”, „Пластмаси и пластмасови изделия” формират дял от 37.4 %. Водещи са приходите от мита по глава 87 от МТ „Автомобилни превозни средства” – 7.5 млн. лв. и 13.5 % относителен дял, като спрямо същия период на предходната година имат увеличение с 2.8 млн. лв. На второ място са постъпленията по глава 85 от МТ „Електрически машини и апарати”, които възлизат на 4.7 млн. лв. и имат относителен дял от 8.4 %. При тях се отчита увеличение с 15.2 %. Следващата стокова група, която дава 8.1 % от всичките мита, или 4.5 млн. лв., е „Машини и апарати”. Спрямо януари - юни 2011 година има намаление от 5.7 %. Митата, събрани от внос на стоки с произход от Китай, възлизат на 24.3 млн. лв. и са с 3.0 млн. лв. повече от януари-юни 2011 г., като формират 43.4 % от общия обем на митата за януари - юни 2012 г. На второ място по приходи от мита е вносът на стоки с произход от Русия (3.6 млн. лв.) – 6.4 % дял и намаление на събраните мита с 0.5 млн. лв. в сравнение с януари-юни 2011 г. Следват Япония - 3.5 млн. лв. и 6.2 % относителен дял; САЩ - 3.3 млн. лв. и 5.8 % относителен дял и др.

1.4 Неданъчни приходи

Постъпленията от **неданъчни приходи** по КФП към края на месец юни 2012 г. са в размер на 1 997.8 млн. лв., или 61.7 % от годишния разчет. Сравнени с приходите за същия период на 2011 г. се отбелязва увеличение от 10.5 %, или са постъпили 189.9 млн. лв. повече. В структурно отношение тази група от бюджетните приходи включва държавни, общински и съдебни такси (45.7 %), приходи и доходи от общинска и държавна собственост (44.1 %), постъпления от продажба на нефинансови активи (4.7 %), глоби, санкции и наказателни лихви (3.1 %), концесии (3.6 %) и др.

Отчетените неданъчни приходи по републиканския бюджет през първото полугодие на 2012 г. са в размер на 1 154.7 млн. лв., или 72.2 % от годишния разчет. От тях 671.4 млн. лв. са *по бюджетите на министерствата и ведомствата* (57.4 % от разчета по ЗДБРБ за 2012 г.). Спрямо юни 2011 г. се отчита ръст от 27.0 млн. лв. *Неданъчните приходи по централния бюджет* са в размер на 483.3 млн. лв., в т.ч. 180.5 млн. лв. вноска от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2011 г. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2012 г. са в размер на 278.7 млн. лв., при заложен в разчетите по ЗДБРБ за 2012 г. 176.0 млн. лв.

Постъпилите неданъчни приходи по бюджета на съдебната власт (основно от съдебни такси) за полугодие са в размер на 70.1 млн. лв., в т.ч. от съдебни такси са постъпили 61.1 млн. лв. В рамките на шестмесечието приходите от съдебни такси са 50.9 % от разчетените за годината.

Неданъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 527.5 млн. лв., което представлява 48.6 % от разчета за годината. Изпълнението на приходите от такси е 51.8 % от заложеното за годината, приходите и доходите от собственост представляват 43.4 % от годишните разчети.

1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми

Постъпилите **помощи** (основно от възстановени средства от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за рибарство, управлявани от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие", от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС, както и от предприсъединителните инструменти) за полугодieto на 2012 г. са в размер на 661.1 млн. лв. (16.9 % от планираните). От тях 583.5 млн. лв. са постъпленията от европейските фондове, а 77.6 млн. лв. са помощите отчетени по националния бюджет. В контекста на параметрите по изпълнението на разчетите в частта на помощите следва да се има предвид спецификата на възстановяване на разходите от Европейската комисия, съгласно която, част от разходите, извършени през текущия период се възстановяват през следващ период (т.е. част от разходите, направени през първото полугодие на 2012 г., се възстановяват през второто полугодие на годината).

2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.

Общите разходи по икономически елементи по КФП за полугодieto на 2012 г. нарастват номинално с 3.7 % спрямо отчетените към полугодieto на предходната година. В структурно отношение номинален ръст се отчита основно при капиталовите разходи – 273.6 млн. лв. и социалните и здравноосигурителните плащания – 218.1 млн. лв. Намаление се отчита основно при разходите за издръжка и субсидии.

Отчетът на разходите на консолидирано ниво по икономически елементи за първото полугодие на текущата година, съпоставен с програмата за годината и отчета за същия период на предходната година е представен в следната таблица:

Разходи по консолидирания държавен бюджет за първото полугодие на 2012 г.

ПОКАЗАТЕЛ	млн. лв.		2012		Отчет Н1 2012 спрямо отчет Н1 2011	Изпълнение Н1 2011 спрямо ЗДБРБ 2012
	2011	ОТЧЕТ Н1	ЗДБРБ	ОТЧЕТ Н1		
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	12 692,5		29 844,3	13 161,9	103,7%	44,1%
Общо нелихвени разходи	11 992,0		27 849,8	12 335,8	102,9%	44,3%
<i>Текущи нелихвени разходи</i>	10 971,5		22 534,6	11 014,5	100,4%	48,9%
Заплати и възнаграждения за персонал	1 930,4		4 003,8	1 959,5	101,5%	48,9%
Осигурителни вноски	499,3		1 011,9	507,0	101,5%	50,1%
Стипендии	36,4		66,8	62,1	170,8%	93,0%
Издръжка *	2 103,3		4 819,4	2 063,8	98,1%	42,8%
Субсидии	807,7		1 186,5	609,6	75,5%	51,4%
Социално осиг. и грижи	5 594,5		11 446,2	5 812,6	103,9%	50,8%
Пенсии	3 531,6		7 287,3	3 611,6	102,3%	49,6%
Помощи и обезщетения	965,6		1 944,4	1 023,1	106,0%	52,6%
Здравноосиг. плащания на НЗОК	1 097,3		2 214,5	1 177,9	107,3%	53,2%
<i>Капиталови р-ди и прираст на държ. резерв</i>	1 020,4		5 315,2	1 321,3	129,5%	24,9%
Резерв за неотложни и непредвидени разходи			381,6			
Лихвени разходи	333,0		717,2	359,6	108,0%	50,1%
Вноска в бюджета на ЕС	367,5		895,7	466,6	127,0%	52,1%

* вкл. разходите за други възнаграждения и плащания за персонала и разходите за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности

2.1 Текущи нелихвени разходи

2.1.1 Заплати и възнаграждения за персонала

Разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения на консолидирано ниво за полугодieto на 2012 г. са в размер на 1 959.5 млн. лв., което представлява 48.9 % от разчетените за годината. Спрямо първото шестмесечие на 2011 г. се отчита увеличение при средствата за заплати и възнаграждения на персонала с 29.1 млн. лв., от които 22.4 млн. лв. са по извънбюджетните сметки на общините (европейски средства и техническа помощ за общини-бенефициенти). От друга страна, в резултат на процеса на оптимизация на бюджетните структури, отчетените разходи за заплати и възнаграждения от министерствата и ведомствата към края на месец юни 2012 г. са с 9.9 млн. лв. по-малко в сравнение със същия период на миналата година.

В структурно отношение с най-голям относителен дял в разходите по КФП са разходите за заплати по републиканския бюджет и по бюджетите на общините, което е свързано с обхвата и спецификата на делегираните им функции.

2.1.2 Осигурителни вноски

Разходите за социални и здравноосигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор за отчетния период са в размер на 507.0 млн. лв., което представлява 50.1 % от разчетените средства за годината.

2.1.3 Издръжка

Разходите за издръжка по консолидираната фискална програма за полугодieto на 2012 г. са в размер на 2 063.8 млн. лв., което представлява 42.8 % от заложените за годината. В разходите за издръжка се включват текуща издръжка, други възнаграждения и плащания за персонал и разходите за членски внос и участие в организации с нестопанска цел. Разходите за текуща издръжка обхващат разходите за, храна, медикаменти, научно изследователски разходи и книги, горива и енергия, външни услуги, текущ ремонт и други разходи.

Разгледани по съставни бюджети основната част от разходите за издръжка за изминалите шест месеца на 2012 г. са по републиканския бюджет, бюджетите на общините, бюджетите на ДВУ и др.

2.1.4 Субсидии

Общата сума на средствата, предоставени за субсидии за системата на здравеопазването и за предприятията от реалния сектор (вкл. организациите с нестопанска цел) на консолидирана база през полугодieto на 2012 г. е 609.6 млн. лв., което представлява 51.4 % от планираните за годината.

✓ Субсидии за реалния сектор и организациите с нестопанска цел

Държавното финансово подпомагане на нефинансовите предприятия през 2012 г. отразява взаимоотношенията с реалния сектор. Субсидират се и мероприятия по биологическата рекултивация, саниране на околната среда и др. Чрез държавното финансово подпомагане се осъществяват и елементи от социалната правителствена програма, свързани с организирането и предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес. Възлагането им от страна на държавата съответства напълно на концепцията за услугите от обществен интерес, както и на политиката в тази област на страните от ЕС и Регламентите на ЕС, в основата на които е поставен интереса на гражданите, техните потребности и покупателната им способност, което макар и непряко, влияе положително върху жизнения стандарт.

Основните приоритетни направления, за които се насочват субсидиите за нефинансови предприятия, са стопански субекти от секторите транспорт, съобщения, земеделие и др. От утвърдените със ЗДБРБ за 2012 г. субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел през първите шест месеца на 2012 г. са предоставени общо 180.6 млн. лв., което представлява 56.6 % от разчета за годината.

• Транспорт и съобщения

Субектите от отраслите транспорт и съобщения са ангажирани в предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес, възложени им от държавата с договор при определени параметри, показатели и условия. Средствата в сектора са предназначени за търговски дружества от различните видове транспорт – железопътни пътнически превози, автомобилни превози (вътрешно-градски превози и превози в слабо населени планински и гранични райони), както и за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура.

- За субсидиране на пътнически железопътни превози са предвидени 170.0 млн. лв., като през първото полугодие са предоставени на „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД средства в размер на 85.0 млн. лв. Изпълнението спрямо утвърдения годишен план е 50.0 на сто.

- Със ЗДБРБ за 2012 г. за Национална компания „Железопътна инфраструктура” са предвидени средства под формата на субсидии, предназначени за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура в размер на 127.0 млн. лв. Усвоените средства за първото полугодие са в размер на 84.7 млн. лв. или 66.7 на сто от годишния план, в съответствие с утвърдения от министъра на финансите и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията График за превеждане на субсидиите, който е съобразен с необходимостта от средства за финансиране на текущите дейности на компанията.

- Предвидените със ЗДБРБ за 2012 г. средства за субсидиране на превоза на пътниците по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони са в размер на 22.0 млн. лв. По своя характер те са обществени превозни услуги от общ икономически интерес, като имат предимно социална насоченост – масови превози до и от работните места в рамките на града и превози до малки отдалечени селища, осигуряващи връзка с общинския център. През първо полугодие на 2012 г. за субсидиране на вътрешноградските и междуселищните превози в страната, включително Столична община, са предоставени 10.95 млн. лв. Изпълнението спрямо утвърдения годишен план е 49.8 на сто.

• *Земеделие*

Предвидените средства за субсидиране на селскостопанските производители и селските райони чрез ДФ „Земеделие” за 2012 г. са в размер на 488.3 млн. лв. Към 30.06.2012 г. изплатените субсидии са в размер на 220.0 млн. лв., от които 188.1 млн. лв. са национални средства. Националните средства за субсидии за селското стопанство са предназначени основно за секторите зърнопроизводство, млекопроизводство, животновъдство, оризопроизводство, зеленчукопроизводство и др., както и за съфинансиране на програмите по ЕЗФРСР и ЕФР. От отпуснатите средства за субсидии за нефинансови предприятия за първото шестмесечие на 2012 г. 71.9 млн. лв. са национални доплащания за тютюн за 2011 г. Размерът на помощта се определя на килограм закупен тютюн по сортови групи през референтния период 2007-2009 г.

• *Програми за заетост*

Предоставяните субсидии на нефинансови предприятия по програмите за заетост за 2012 г. от МТСП са насочени към осигуряване на трайна заетост и стимулиране разкриването на нови работни места в реалния сектор.

✓ *Субсидии за системата на здравеопазването*

Министерство на здравеопазването субсидира лечебните заведения за болнична помощ с държавно и общинско участие въз основа на договор, но само за дейностите, които са определени като държавна отговорност по критерии и ред, определени от министъра на здравеопазването в съответствие с чл.82 от Закона за здравето.

Общият размер на предвидените в разчетите за годината средства за субсидии за системата на здравеопазването е 131.0 млн. лв. От тях за първото полугодие на 2012 г.

са усвоени средства в размер на 65.1 млн. лв., от които 61.3 по републиканския бюджет и 3.8 млн. лв. – по бюджета на общините.

2.1.5 Социално осигуряване и грижи

Общата сума на социално и здравноосигурителните разходи на консолидирана база за първото полугодие на 2012 г. е 5 812.6 млн. лв., което представлява 50.8 % от разчета за годината. Тук се включват разходите за: пенсии, социални помощи и обезщетения и здравноосигурителни плащания. В структурно отношение социалните разходи са с най-висок относителен дял (44.2 %) в общите разходи по КФП (вкл. вноската в общия бюджет на ЕС), което се обуславя от тяхната приоритетност и провежданата социална политика в условията на неблагоприятна демографска среда.

✓ Разходи за пенсии

Разходите за пенсии за отчетния период са в размер на 3 611.6 млн. лв., което представлява 49.6 % от разчета за годината. В тази сума са включени разходите за пенсии от ДОО и УПФ, включително добавките към пенсиите на участниците във войните, както и пенсиите по международни спогодби. Спрямо полугодията на 2011 г. са изплатени 80.0 млн. лв. повече. Увеличението се дължи на: нарастването с 2.2 на сто на средната пенсия на пенсионер в сравнение с месец юни 2011 г.; нарастването с 2.2 на сто на средната пенсия на пенсионер за осигурителен стаж и възраст спрямо месец юни 2011 г.; увеличение от 1 юни 2012 г. на минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст от 136.08 лв. на 145 лв. и увеличението на т.нар. “вдовишки добавки”, считано от 1 септември 2011 г. от 20 на 26.5 на сто от пенсията на починалия съпруг/а.

✓ Помощи и обезщетения

Извършените разходи за обезщетения и помощи на консолидирана основа през отчетния период са в размер на 1 023.1 млн. лв., което представлява 52.6 % от заложеното в разчетите за годината. Разходите са свързани с изплатените обезщетения и помощи на основание на Кодекса за социално осигуряване (КСО), Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания и Закона за семейни помощи за деца. В структурно отношение това са разходи, които се извършват по републиканския бюджет (главно МТСП) и по бюджета на ДОО.

Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** за първото полугодие на 2012 г. са в размер на 522.0 млн. лв., или с 2.9 млн. лв. (0.5 %) по-малко спрямо същия период на 2011 г. В разходите по КСО са включени разходите за обезщетения при временна неработоспособност; разходите за бременност, раждане и отглеждане на малко дете, разходите за обезщетения при безработица и др. При тези разходи има нарастване на разходите за обезщетения при временна неработоспособност (със 7.9 %) и изплатените суми за обезщетения и помощи при безработица (с 4.6 %), което до голяма степен се компенсира от по-ниския размер (с 10.9 %) на изплатените през периода обезщетения за бременност/раждане и отглеждане на малко дете, в резултат на удължаването от 1 януари 2012 г. с 6 месеца (от 18 на 24 месеца) на периода за тяхното изчисляване, както и на продължаващото намаление на раждаемостта след 2009 г.

✓ **Здравноосигурителни плащания**

Общият размер на здравноосигурителните плащания за първите шест месеца на 2012 г. е 1 177.9 млн. лв., или 47.6 % от предвидените за 2012 г. здравноосигурителни плащания в размер на 2 476.0 млн. лв. В отделните направления на здравноосигурителните плащания изпълнението на бюджета в рамките на разглеждания период е следното:

- **Първична извънболнична медицинска помощ** – 82.2 млн. лв.
- **Специализирана извънболнична медицинска помощ** – 91.8 млн. лв.
- **Дентална помощ** – 58.3 млн. лв.
- **Медико-диагностична дейност** – 34.9 млн. лв.
- **Лекарства за домашно лечение и медицински изделия** – сумата, изплатена за лекарства и медицински изделия за периода е в размер на 241.1 млн. лв.
- **Болнична помощ** - изплатени са общо 649.1 млн. лв. Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третират и преведените 27.8 млн. лв. от НЗОК трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл.5 от Закона за лечебните заведения. Реално усвоените средства за болнична помощ възлизат на 677.0 млн. лв.
- **Други здравноосигурителни плащания** – 20.5 млн. лв.

2.2 Капиталови разходи

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) за първото полугодие възлизат на 1 321.3 млн. лв. Изпълнението на разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. за полугодие на годината при капиталовите разходи е 24.9 %. Сравнени със същия период на миналата година, капиталовите разходи нарастват номинално с 300.8 млн. лв. Източниците за финансиране за периода са както национално финансиране, така и външни безвъзмездни помощи от фондовете на ЕС и държавни инвестиционни заеми.

В обхвата на КФП с най-голям относителен дял в инвестиционните разходи са капиталовите разходи по бюджета на Националния фонд – 39.2 %, по бюджетите на общините (вкл. ИБСФ на общините) – 27.2 %, по републиканския бюджет – 23.6 %, и др.

Общата сума на извършените капиталови разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по републиканския бюджет за полугодие на 2012 г. е 327.2 млн. лв., което представлява изпълнение от 30.4 % на предвидените в ЗДБРБ за 2012 г. Капиталовите разходи по републиканския бюджет (вкл. нетния прираст на държавния резерв) са с 13.5 % повече спрямо същия период на предходната година, което в номинално изражение е 38.8 млн. лв. Основната част от тези разходи са по бюджетите на министерствата и ведомствата (295.1 млн. лв.), а капиталовите разходи и трансфери предоставени от централния бюджет за реалния сектор са насочени главно към изграждане на железопътната инфраструктура, пристанищна инфраструктурата (ДП „Пристанищна инфраструктура”) и др. През първото полугодие на 2012 г. усвоените средства за изграждане на железопътна инфраструктура са в размер на 34.5 млн. лв. От предвидените 20 млн. лв. капиталови трансфери на „БДЖ-Пътнически превози” ЕООД за закупуване на пътнически вагони към момента няма усвояване.

През 2012 г. продължи изпълнението на **програмите за отстраняване на екологични щети, настъпили от минали действия или бездействия до момента на**

приватизацията. През първото полугодие на текущата година са преведени средства за отстраняване на минали екологични щети в размер на 0.47 млн. лв. от предвидените 5.0 млн. лв.

Капиталовите разходи по бюджетите на общините са в размер на 160.1 млн. лв. (25.0 % от разчета към закона за 2012 г.), като и те бележат спад (65.7 %) спрямо предходната година. Заниженото изпълнение на капиталовите разходи се дължи от една страна на ниското изпълнение на постъпленията от продажба на нефинансови активи (25.0 % за полугодieto на 2012 г.) и от друга страна на това, че общините насочват голяма част от планирания си по бюджета собствен ресурс за извършване на капиталови разходи по извънбюджетните сметки, от които се финансират проекти по оперативни програми, в т. ч. и общинското съфинансиране по проектите. В рамките на целевата субсидия за капиталови разходи от централния бюджет на общините е осигурено продължаване строителството на екологични обекти с висока регионална и национална значимост (пречиствателни станции за отпадни води, депа за битови отпадъци и др.).

2.3 Лихвени разходи

Лихвените плащания на консолидирана база за полугодieto на 2012 г. са в размер на 359.6 млн. лв., което представлява 50.1 % от предвидените в ЗДБРБ за 2012 г. Размерът на лихвените разходи през годината зависи в голяма степен от календара на лихвените плащания по външни заеми (поради големия относителен дял на разходите за външни лихви в лихвените разходи на консолидирано ниво), за който е характерно концентриране на плащанията на лихви по външни заеми основно в м. януари и юли.

Разгледани по бюджетни системи лихвени разходи се извършват основно по републиканския бюджет (331.7 млн. лв.) и по общинските бюджети (18.4 млн. лв.). Размерът на разходите за лихви по външни заеми за полугодieto е 246.6 млн. лв., а на вътрешните лихви – 113.0 млн. лв. Изпълнението им спрямо разчетите за годината е съответно 49.9 % и 50.7 %.

2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз

След присъединяването към ЕС през 2007 г. в съответствие с Регламент № 1150/2000, изменен с Регламент № 2028/2004, Република България започна да превежда регулярно националната си вноска в общия бюджет на ЕС. Тя се формира от следните компоненти – вноска на база традиционни собствени ресурси (вноска на база митнически сборове и вноска на база такса върху производството на захар и изоглюкоза), вноска на база приходите от ДДС, вноска на база Брутния национален доход, осигуряването на участието на България във финансирането на корекцията на Великобритания, участие във финансирането на брутното намаление за Нидерландия и Швеция и допълнителни плащания. По-долу са представени извършените касови плащания от централния бюджет към полугодieto на 2012 г.

(млн. лв.)

ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	Отчет Н1 2012
Вноска на база Брутен национален доход	332.8
Вноска на база данък добавена стойност	65.1
Вноска за корекцията на Великобритания	22.6
Вноска на традиционни собствени ресурси	42.9
- на база митата върху промишлени и селскостопански стоки	41.8
- на база таксите върху производството на захар и изоглюкоза	1.1
Участие във финансирането на брутното намаление за Нидерландия и Швеция	3.1
Допълнителни плащания	0.0
ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	466.6

3. Натрупани просрочени задължения и вземания към 30.06.2012 г.

3.1 Просрочени задължения

Към края на юни 2012 г. по бюджетите на някои първостепенни разпоредители с бюджетни кредити се отчитат просрочени задължения. В обхвата на републиканския бюджет проблеми с наличие на просрочени задължения съществуват в бюджетните системи на Министерство на отбраната, Министерство на вътрешните работи, Министерство на правосъдието, Министерство на регионалното развитие и благоустройството и др. От началото на 2012 г. просрочените задължения по републиканския бюджет са намалели с 15.3 на сто (23.5 млн. лв.).

По-значимите просрочени задължения се отчитат в бюджетните системи на следните разпоредители с бюджетни кредити в обхвата на републиканския бюджет:

- ✓ Министерство на отбраната - към края на месец юни 2012 г. просрочените задължения са в размер на **87.5 млн. лв.**, от които 82.5 млн. лв. са просрочените задължения на Военномедицинска академия и представляват основно задължения към контрагенти. За разплащане на натрупаните неразплатени задължения министърът на отбраната е утвърдил план-график, като се полагат усилия просрочията да бъдат разплатени до края на 2012 г.;
- ✓ Министерство на вътрешните работи – просрочените задължения към края на първото шестмесечие на 2012 г. са в размер на **21.3 млн. лв.**, като спрямо края на 2011 г. се отчита увеличение с 4.4 млн. лв. В по-голямата си част те представляват задължения към доставчици – 20.6 млн. лв.;
- ✓ Министерството на правосъдието – към края на юни 2012 г. неразплатените задължения са в размер на **7.8 млн. лв.**, в т.ч. 2.7 млн. лв. са отчетени като неразплатени местни данъци и такси. Това са задължения към доставчици на услуги, за неизплатени адвокатски хонорари и администриране на правна помощ от Националното бюро за правна помощ, за доставки на храна, вода, горива, ел. енергия, облекло и постелен инвентар на затворите и др.
- ✓ Министерство на регионалното развитие и благоустройството – просрочените задължения към 30.06.2012 г. са в размер на **5.5 млн. лв.**, в т.ч. задължения на АПИ в размер на 3.4 млн. лв.

Просрочените задължения се отчитат и в някои самостоятелни бюджети - в системите на ДВУ- **10.9 млн. лв.** и БНТ – **5.8 млн. лв.**

Значителни по размер продължават да бъдат просрочените задължения по бюджетите на **общините** са в размер на 179.4 млн. лв. и са формирани от 164 общини (63 % от общия брой общини). Важно е да се отчете, че от началото на 2012 г. просрочените задължения на общините са намалели с близо 14 на сто (27.7 млн. лв.), което е следствие от усилията за засилване на контрола и отговорността при разходването на публични средства на местно ниво.

3.2 Просрочени вземания

Към 30.06.2012 г. в системите на някои министерства и ведомства са налице и просрочени вземания. По-значимите от тях в обхвата на републиканския бюджет са при следните разпоредители с бюджетни кредити:

- ✓ Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси” (ДА „ДРВВЗ”) - към 30.06.2012 г. в системата на агенцията са натрупани просрочени вземания в размер на **277.2 млн. лв.** По-голямата част от тях са възникнали през 1990 г., срещу фирми съхранители на държавни резерви, срещу които от години се водят съдебни дела. Голям процент от тях са в процес на ликвидация или несъстоятелност.

Издадени са изпълнителни листове, като са предявени искания пред ликвидаторите и синдиките на фирмите длъжници, на основание чл. 685 от Търговския закон. Вземанията са приети от ликвидаторите и синдиките и са включени в списъка на кредиторите. Във връзка с инвентаризация на разчетите са изпратени писма за потвърждаване на вземанията, удостоверения пред НАП за деклариран банкови сметки, движимо и недвижимо имущество с оглед налагане на заповед. Съгласно предварителна оценка на събираемостта на вземанията /съдебни и присъдени/ са начислени провизии в размер на 135.6 млн. лв.

- ✓ Министерство на транспорта информационните технологии и съобщенията - просрочените вземания към 30.06.2012 г. са в размер на **24.8 млн. лв.**, в т.ч. 13.9 млн. лв. главница, лихви и ДДС, дължими от ДП „Пристанищна инфраструктура” и „Пристанище Бургас” ЕАД по Подзаемно споразумение от 29.12.2008 г. В системата на ГД „Гражданска въздухоплавателна администрация” се отчитат просрочени вземания в размер на 10.2 млн. лв. - основно неплатени фактури за летищни такси.
- ✓ Министерство на вътрешните работи - просрочените вземания към 30.06.2012 г. са в размер на **21.2 млн. лв.** Основна част са просрочените вземания от клиенти и представляват вземания за извършени услуги по договори за охрана със специализирани полицейски звена, специализирани звена за пожарна безопасност и защита на населението, СОД и охрана на мероприятия. За всички просрочени вземания са предприети мерки за събирането им, като длъжниците регулярно са уведомявани чрез предупредителни и напомнителни писма за погасяване на дължимите суми по фактури. За голяма част от просрочените вземания са заведени съдебни дела, които са в процес на разглеждане на различни инстанции. За друга част от вземанията вече има издадени изпълнителни листа, по които сумите се събират от съдия-изпълнител.
- ✓ Министерство на земеделието и храните - към 30.06.2012 г. са отчетени просрочени вземания в размер на **15.2 млн. лв.** Част от тези просрочия, в размер на 9.1 млн. лв. са от Държавни инвестиционни заеми от предходни години. Просрочените вземания по прекратени договори за хидромелиорации и борба с ерозията са в размер на 1.2 млн. лв. До длъжниците се изпращат периодично уведомителни писма и се договарят срокове за разплащане. За част от задълженията са предприети мерки за събиране по съдебен ред. В областните дирекции „Земеделие” за отчетния период просрочените вземания са в размер на 2.0 млн. лв. Тези просрочия са от неиздължени суми по сключени договори за наеми на земеделска земя от държавен поземлен фонд, неустойки и лихви за забавено плащане, както и за оземляване на безимотни граждани и лица, отстранени от ползване или неправомерно ползване на имоти от държавния поземлен фонд на основание чл. 34 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи. Предприети са мерки за събиране на вземанията – с по-голяма част от некоректните арендатори са прекратени договорите за наем, до всички са отправени нотариални покани за доброволно издължаване на натрупаните задължения. За част от просрочията са заведени искиви производства за събиране по съдебен ред, като са издадени изпълнителни листа. Несъбираемите вземания ще бъдат отписани след изтичане на 5 годишния давностен срок.
- ✓ Министерство на регионалното развитие и благоустройството - към 30.06.2012 г. просрочените вземания са в размер на **12.7 млн. лв.**, като 7.9 млн. лв. от тях представляват просрочени вземания по проект „Воден заем” и представляват начислените, но неиздължени към 30.06.2012 г. лихви и главници от ВиК дружества. За навременното им събиране МРРБ е изискала от ВиК дружествата да предоставят необходимите документи за разсрочване на задълженията по проекта, съобразно финансовото им състояние.

Просрочените вземания на общините към 30.06.2012 г. са в размер на 180.7 млн. лв. и са отчетени от 254 общини (96 % от общия брой общини), като 7.5 млн. лв. от тези просрочени вземания са от приватизация. В сравнение със същия период на 2011 г. просрочените вземания са се увеличили с 33.7 млн. лв. С най-голям относителен дял са вземанията от местни такси – 61.6 млн. лв. (34.1 %), от данъци – 52.2 млн. лв. (28.9 %) и от наеми на общинско имущество и концесии – 36.6 млн. лв. (20.3 %). Една част от общините (79 на брой), отчитащи просрочени вземания, са завели съдебни дела за 16.9 млн. лв.

4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2012 г.

4.1 Външно финансиране

Нетният размер на външното финансиране по КФП за полугодieto на 2012 г. е положително и възлиза на 142.1 млн. лв.

✓ Външни заеми

Размерът на усвоените външни заеми на консолидирана база за първите шест месеца на 2012 г. е 207.4 млн. лв. Усвоените заеми са изцяло по бюджетите на министерствата и ведомствата, като от тях само 0.3 млн. лв. са заеми с краен бенефициент търговско дружество и представляват дължимите такса-ангажимент и лихви по заема на МТИТС от Японската банка за международно сътрудничество /ЯБМС/ с краен бенефициент – „ДП Пристанищна инфраструктура”, които са отчетени като усвояване съгласно договорните условия по заема. От заемите, управлявани от самите министерства и ведомства, най-голяма част – 94.4 млн. лв. заемат средствата получени от Агенция „Пътна инфраструктура” и 88.0 млн. лв., получени от МТИТС. Само за месец юни са усвоени 3.9 млн. лв. по заем на МТСП „Социално включване” от Световна банка.

✓ Погашения по външни заеми

Размерът на извършените за първото шестмесечие на 2012 г. погашения по външни заеми на консолидирана основа е 138.5 млн. лв., което представлява 37.7 % от разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. От тях 127.7 млн. лв. са погашения по външни заеми и 10.9 млн. лв. е нетният размер на плащанията по активирани гаранции по заеми от чужбина. Извършените погашения са както следва:

- По централния бюджет - през първото полугодие на 2012 г. са изплатени погашения в размер на 68.8 млн. лв., като от тях 57.9 млн. лв. са погашения по външни държавни заеми и 10.9 млн. лв. плащания по активирани държавни гаранции. От извършените плащания по активирани държавни гаранции 6.0 млн. лв. са изплатени главниците по двата транша на държавногарантирания заем от Световна банка на БДЖ, поради невъзможността на компанията да обслужва заема.
- По бюджетите на министерствата и ведомствата - изплатените средства за погашения към 30.06.2012 г. по ДИЗ, управлявани от министерствата са в размер на 41.8 млн. лв., а по заемите с крайни бенефициенти - 18.7 млн. лв.
- По бюджета на ДОО – погашенията към 30.06.2012 г. са в размер на 1.6 млн. лв. или 38.7 % от предвиденото в ЗБДОО за 2012 г. по заема от Световна банка „Администриране на социално осигуряване /НОИ/”
- По бюджетите на общините - погашенията по външни заеми към 30.06.2012 г. възлизат на 7.6 млн. лв.

✓ **Наличности (нето) в левова равностойност на валутни с/ки в чужбина**

Нетното изменение на наличностите в левова равностойност по валутни сметки в чужбина към 30.06.2012 г. е намаление на наличностите със 73.3 млн. лв., в резултат основно на намаление съгласно погасителен план на остатъка от гаранционния депозит на Министерство на отбраната за осигуряване на финансирането на 60 % от стойността на приоритетен инвестиционен проект за доставка на вертолетите за Въоръжените сили на Република България.

4.2 Вътрешно финансиране

Нетното вътрешно финансиране за първото полугодие на 2012 г. е отрицателно в размер на 221.0 млн. лв. и включва заеми от банки (нето), операции с ДЦК (нето) и покупко-продажба на ДОБЦК, нетно изменение на депозитите, друго финансиране, възмездно финансиране (нето) и придобиване на дялове, акции и съучастия (нето).

✓ **Заеми от банки и други лица в страната – нето**

Изпълнението на показателя за първите шест месеца на годината е отрицателно и е в размер на 327.8 млн. лв. и представлява нетното изменение на получените заеми по общинските бюджети и извънбюджетни сметки, и извършените погашения в съответствие с погасителните им планове, както и средствата на „Фонд за органите на местното самоуправление в България - ФЛАГ” ЕАД, предназначени за насърчаване и подобряване на условията за подготовка и изпълнение на общински проекти, финансирани от европейските фондове. Размерът на усвоените средства от общините, предоставени им от ФЛАГ за периода януари-юни 2012 г. е 51.0 млн. лв., а този на погасените – 25.5 млн. лв. През месец май 2012 г. бе погасен заема между правителството на Република България, представлявано от министъра на земеделието и храните, и „Българска банка за развитие” АД за предоставяне на средства на Държавен фонд „Земеделие” - Разплащателна агенция, за изпълнение на гаранционни схеми по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007-2013 г. в края на 2011 г. в размер на 335 млн. лв.

✓ **Операции с държавни ценни книжа (нето)**

На консолидирана база за периода е реализирано положително нетно финансиране с ДЦК в размер на 382.0 млн. лв. Изпълнението е, както следва:

- По централния бюджет – нетното вътрешно финансиране за шестте месеца на 2012 г. от операции с държавни ценни книжа е положително и възлиза на 387.9 млн. лв. Общият размер на емитираните ДЦК е 732.6 млн. лв. или 733.8 млн. лв. номинална стойност /в т.ч. облигации с матуритет две години с номинална стойност 110.0 млн. лв.; петгодишни, деноминирани в евро – 69.5 млн. евро; седемгодишни – 63.5 млн. лв.; седемгодишни, деноминирани в евро – 65.0 млн. евро; десетгодишни – 192.2 млн. лв. и с матуритет десет години и 6 месеца с номинална стойност 105.0 млн. лв./. В началото на юни беше проведен аукцион за продажба на 2-годишни ДЦК, емитирани на 08.02.2012 г. с падеж 2014 година, деноминирани в национална валута. Доходността достигна 2,01%, което е най-ниската стойност постигната на всички проведени аукциони за емисията от началото на годината. Среднопретеглената годишна доходност за одобреното количество от 20 млн. лв. е на исторически най-ниското ниво за лихвоносна облигация от отворен тип, предлагана на българския дългов пазар. Аукционът премина при изключително висок интерес от страна на всички първични дилъри на държавни ценни книжа, като търсенето превиши предлагането близо три пъти. Отчетените погашения по ДЦК за отчетния период са в размер на 344.8 млн. лв., като от тях 31.1 млн. лв. са погашения по ДЦК, емитирани за структурната реформа.

- По бюджетите на общините – нетната стойност на операциите с ценни книжа, отчетени по общинските бюджети за първото полугодие на 2012 г. е отрицателна в размер на 5.9 млн. лв.

✓ **Покупко – продажба на държавни ценни книжа**

Нетният размер на средствата по консолидираната фискална програма за първите шест месеца на 2012 г., отчетени в резултат на покупко-продажбата на държавни ценни книжа, е -49.8 млн. лв. Операции от този вид се отчитат по бюджетите на ФГВРС (-12.4 млн. лв.), УПФ (-43.1 млн. лв.) и общините (5.6 млн. лв.).

✓ **Финансови операции по прилагане на Общата селскостопанска политика (нето)**

Нетният размер на финансовите операции по прилагане на Общата селскостопанска политика за полугодieto на 2012 г. е 63.5 млн. лв.

- **Плащания за сметка на Европейския съюз**

Общият размер на директните плащания, изплатени на земеделските производители, от ДФ "Земеделие" за полугодieto на 2012 г. за сметка на ЕС е 734.8 млн. лв., от които 720.9 млн. лв. са от средствата, заделени за директни плащания и 13.9 млн. лв. – средства, свързани с пазарната подкрепа на земеделските производители.

- **Възстановени суми от Европейския съюз**

Възстановените суми от Европейския съюз са съответно: 730.6 млн. лв. за директни плащания, 50.1 млн. лв. от ЕЗФРСР и 17.6 млн. лв. за пазарната подкрепа.

✓ **Възмездно финансиране (нето)**

Нетният размер на възмездното финансиране е отрицателен и е 0.8 млн. лв.

Нетното изпълнение на операциите по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество за първите шест месеца на годината е положително в размер на 20.2 млн. лв. Усвоените средства по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество към края на първото полугодие са 0.3 млн. лв., а извършените погашения в съответствие с предвидените погасителни схеми за периода януари-юни са на обща стойност 20.6 млн. лв.

Нетният размер на планираните инвестиционни кредити през 2012 г., предоставяни от Държавен фонд „Земеделие“ пряко и чрез рефинансиране на търговски банки, с които фонда има сключени договори, е 20.0 млн. лв. От тях за шестте месеца на годината са отпуснати кредити по инвестиционни програми в размер на 31.1 млн. лв., а възстановените средства са 16.6 млн. лв. През разглеждания период не са предоставяни краткосрочни кредити, а размерът на възстановените краткосрочни кредити е 1.9 млн. лв.

Размерът на възмездното финансиране (нето), извършено от ПУДООС, е 2.8 млн. лв., използвани за финансиране на екологични проекти.

✓ **Придобиване на дялове, акции и съучастия(нето)**

Нетният размер на средствата, изразходвани за придобиване на дялове, акции и съучастия за първото полугодие на 2012 г. е 10.1 млн. лв. Основна част от тези средства, в размер на 7.9 млн. лв. са преведени за изплащане на вноската от записаното дялово участие на Република България в увеличавения капитал на Черноморската банка за търговия и развитие.

4.3 Приватизация

Приходите от приватизация по КФП към 30.06.2012 г. са в размер на 16.9 млн. лв. или 13.5 % от предвидените.

За полугодieto на 2012 г. постъпилите по **рeпубликанския бюджет** приходи от приватизация са в размер на 1.7 млн. лв., като това са 1.3 % от предвидените в ЗДБРБ за 2012 г. 124.8 млн. лв. Основна част от прогнозните постъпления се очаква през втората половина на годината от приватизацията на „Техноекспортстрой” ЕАД, „АДИС” ООД, „Овча купел” ЕООД и „ВМЗ” ЕАД, както и от продажбата на имоти – частна държавна собственост.

Отчетените приходи от приватизация **по извънбюджетните сметки на общините** за шестте месеца на годината са в размер на 15.2 млн. лв.

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВОТО ПОЛУГОДИЕ НА 2012 г. ПО СЪСТАВНИ БЮДЖЕТИ

1. Републикански бюджет

- **Основни параметри на изпълнението на републиканския бюджет за полугодieto на 2012 г.**

Изпълнението на основните показатели на републиканския бюджет за първото полугодие на 2012 г., съпоставено към същия период на предходната година и програмата е както следва:

Таблица¹⁰ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет	Закон	Отчет	Изпълнение спрямо 2011 г.	Изпълнение спрямо закон 2012 г.
	I-во полугодие 2011 г.	2012 г.	I-во полугодие 2012 г.		
Общо приходи и помощи	7 846,1	17 029,2	8 734,9	111,3%	51,3%
-Данъчни	6 797,8	15 388,0	7 522,5	110,7%	48,9%
Преки	2 024,4	3 820,8	2 113,2	104,4%	55,3%
Косвени	4 682,9	11 374,0	5 319,3	113,6%	46,8%
Други данъци	90,5	193,2	89,9	99,4%	46,5%
-Неданъчни	982,1	1 600,3	1 154,7	117,6%	72,2%
-Помощи	66,2	40,9	57,7	87,1%	141,0%
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС	7 712,5	18 586,0	8 326,6	108,0%	44,8%
-Нелихвени	3 158,7	7 099,7	3 151,0	99,8%	44,4%
Текущи	2 870,4	6 115,1	2 823,8	98,4%	46,2%
Капиталови	288,3	984,6	327,2	113,5%	33,2%
-Лихви	315,4	707,4	331,7	105,2%	46,9%
Външни заеми	227,2	488,2	239,1	105,2%	49,0%
Вътрешни заеми	88,2	219,2	92,7	105,0%	42,3%
Резерв за неотложни и непредвидени разходи ¹¹		119,0			
-Трансф. др. бюджети	3 870,8	9 764,1	4 377,4	113,1%	44,8%
- Вноска в бюджета на ЕС	367,5	895,7	466,6	127,0%	52,1%
Бюджетен баланс	133,6	-1 556,7	408,3		

През първото полугодие на 2012 г. постъпилите **приходи и помощи** по републиканския бюджет са в размер на 8 734.9 млн. лв., което представлява 51.3 % изпълнение на годишните разчети в ЗДБРБ за 2012 г. Спрямо шестте месеца на 2011 г. са събрани с 888.8 млн. лв. повече, което се дължи основно на по-високите данъчни постъпления. Постъпилите **данъчни приходи** към 30.06.2012 г. са в размер на 7 522.5 млн. лв., което представлява изпълнение от 48.9 % на планираните разчети за 2012 г. и 110.7 % спрямо постъпленията за същия период на миналата година.

Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 2 113.2 млн. лв., което представлява 55.3 % от планираните за годината, при 2 024.4 млн. лв. за същия период на миналата година. В номинално изражение приходите от преки данъци са нараснали с 88.8 млн. лв. или 4.4 % спрямо същия период на предходната година.

¹⁰ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица №1 не се изчерпват от съставните им числа.

¹¹ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват само данните по разчет, а разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

Приходите от *косвени данъци* са в размер на 5 319.3 млн. лв., нараснали са с 636.4 млн. лв. и представляват 113.6 % спрямо отчетените за същия период на 2011 г. Постъпленията за периода представляват 46.8 % от годишния разчет при изпълнение от 45.0 % за същия период на миналата година. Постъпленията от ДДС към 30.06.2012 г. възлизат на 3 419.3 млн. лв., което представлява 48.2 % от разчета за годината. Приходите от акцизи (нето) от внос, местно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки към 30.06.2012 г. са в размер на 1 829.7 млн. лв. или 44.3 % от годишния разчет. Постъпленията от мита към юни 2012 г. възлизат на 57.0 млн. лв. или 47.5 % от планираните в ЗДБРБ за 2012 г. Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 13.3 млн. лв., при заложен в годишните разчети към ЗДБРБ за 2012 г. 24.0 млн. лв.

Постъпленията от *други данъци* по републиканския бюджет за отчетния период са в размер на 89.9 млн. лв. или 46.5 % от годишния разчет и 99.4 % от постъпленията за същия период на миналата година.

Отчетените **неданъчни приходи** по републиканския бюджет за шестте месеца на 2012 г. са в размер на **1 154.7 млн. лв.** и се увеличават спрямо постъпленията за същия период на предходната година със 172.6 млн. лв. Постъпленията за отчетния период представляват 72.2 % от разчета за годината, като по-голямата част от неданъчните приходи по републиканския бюджет се формира по бюджетите на министерствата и ведомствата – 671.4 млн. лв., в т.ч. 414.5 млн. лв. приходи от държавни такси. Неданъчните приходи по централния бюджет са в размер на 483.3 млн. лв., в т.ч. 180.5 млн. лв. вноски от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2011 г. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2012 г. са в размер на 278.7 млн. лв., при заложен в разчетите по ЗДБРБ за 2012 г. 176.0 млн. лв. Основната част от средствата от дивидент са внесени от: „Български енергиен холдинг“ ЕАД – 140.7 млн. лв., „Държавна консолидационна компания“ ЕАД – 92.9 млн. лв., „Летище София“ ЕАД – 9.8 млн. лв., Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение“ – 7.0 млн. лв., „Кинтекс“ ЕАД – 4.0 млн. лв. и други.

Постъпилите **помощи** по републиканския бюджет към 30.06.2012 г. са в размер на **57.7 млн. лв.** и са главно по бюджетите на министерствата и ведомствата.

Общият размер на **разходите по републиканския бюджет** (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за първото полугодие на 2012 г. е 8 326.6 млн. лв. или 44.8 % от предвидените в ЗДБРБ за 2012 г.

Нелихвените разходи по републиканския бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през отчетния период са в размер на **3 151.0 млн. лв.**, което представлява 44.4 % от предвидените в ЗДБРБ за 2012 г. средства. Съпоставено с данните за 2011 г., нелихвените разходи са близки по размер. В структурно отношение се наблюдава намаление при разходите за издръжка и разходите за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски, докато при капиталовите разходи се отчита нарастване.

Размерът на извършените текущи нелихвени разходи за периода е 2 823.8 млн. лв., което представлява 46.2 % от разчета за годината, а за капиталовите разходи и нетен прираст на държавния резерв са изразходвани 327.2 млн. лв. или 33.2 % спрямо разчета за годината.

Лихвените плащания по републиканския бюджет за първото полугодие на 2012 г. са в общ размер на 331.7 млн. лв. или 46.9 % от предвидените в разчета за годината. В основната си част това са разходи за **лихви по външни заеми**, които за отчетния период са в размер на 239.1 млн. лв. От тях 211.1 млн. лв. са разходите, направени по централния бюджет и 28.0 млн. лв. тези по държавни инвестиционни заеми (ДИЗ), в т.ч.

21.7 млн. лв. са по заемите, управлявани от министерства и ведомства и 6.3 млн. лв. по заемите с краен бенефициент търговско дружество. От предвидените средства за покриване на риска от активиране на държавни гаранции, през юни са използвани 1.1 млн. лв. за плащане към Световна банка по двата транша на активирания държавногарантиран заем на БДЖ. **Лихвите по вътрешни заеми** по републиканския бюджет за отчетния период са в размер на 92.7 млн. лв. (42.3 % от ЗДБРБ за 2012 г.) и представляват основно лихви по ДЦК.

Нетният размер на **трансферите по републиканския бюджет** за отчетния период е 4 377.4 млн. лв. или 44.8 % от одобрените за годината, като в т. ч.:

- ✓ на **социално-осигурителните фондове (нето)** – **2 686.6 млн. лв.**, което представлява 49.5 % от годишния разчет;
- ✓ на **съдебната власт** – **135.1 млн. лв.** или 52.0 % от разчета;
- ✓ на **Народното събрание** – **18.3 млн. лв.** или 36.0 % от заложените в ЗДБРБ за 2012 г.;
- ✓ на **ДВУ, БАН, БНТ, БНР и БТА** – **277.6 млн. лв.** или 53.3 % от годишния разчет;
- ✓ **трансфери/субсидии от републиканския бюджет за общините (нето)** - към 30.06.2012 г. те са в размер на **1 216.3 млн. лв.**

Частта от **вноската на България в общия бюджет на ЕС**, изплатена през първото полугодие на 2012 г. от централния бюджет възлиза на **466.6 млн. лв.**, което е в съответствие с регламент 1150/2000 на Съвета на Европейския съюз.

Към 30.06.2012 г. **бюджетното салдо по републиканския бюджет е положително** в размер на **408.3 млн. лв.**

2. Съдебна власт

По бюджета на съдебната власт за първите шест месеца на годината са постъпили **приходи** в размер на 70.1 млн. лв., които представляват 50.1 % от предвидените за годината. От отчетените собствени приходи, най-голям дял имат постъпленията от съдебни такси – 61.1 млн. лв., като одобрените със ЗДБРБ за 2012 г. са 120.0 млн. лв. или са изпълнени 50.9 %. В сравнение със същия период на миналата година се наблюдава известно увеличение на постъпленията от приходи в абсолютен размер. Като причина за доброто изпълнение на приходната част се посочва увеличеният брой административни дела и увеличения брой дела с по-високи искове, които се предявяват. Спрямо същия период на миналата година увеличението на приходите е с 2.9 млн. лв. или 4.3 %.

Разходите по бюджета на съдебната власт са в размер на 209.3 млн. лв. или 52.3 % от планираните за годината (400.0 млн. лв.). В отчета са включени извършени разходи за сметка на наличностите по сметки от предходни години и корекция на основание чл.34, ал.1 и 2 от ЗУДБ и в изпълнение на ПМС №36/2001 г. за изграждане на Комплексна автоматизирана система (КАС). Изпълнението на разходната част е в рамките на прогнозираното за текущата година.

3. Социално и здравноосигурителни фондове

3.1 Държавно обществено осигуряване

Общата сума на **приходите** по бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) към 30.06.2012 г. възлиза на 1 841.8 млн. лв., което представлява 47.5 % от заложените в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2012 г. (ЗБДОО) 3 878.0 млн. лв. Най-голям е дялът на приходите от осигурителни вноски, които за отчетния период са в размер на 1 833.3 млн. лв. и представляват 99.5 % от общите

приходи. От тях: осигурителни вноски за работници и служители от работодатели в размер на 1 081.0 млн. лв.; лични вноски от работници и служители в размер на 644.4 млн. лв.; вноски от самоосигуряващи се в размер на 104.1 млн. лв. и вноски за други категории осигуряващи се и главници по ревизионни актове 3.8 млн. лв. Съпоставени със същия период на предходната година са постъпили с 37.1 млн. лв. по-малко, поради преведените през март 2011 г. средства в размер на 109.6 млн. лв., от професионалните пенсионни фондове, представляващи набрани средства по осигурителни партии на осигурени лица и осигурителни вноски, съгласно § 4 а от преходните и заключителни разпоредби на Кодекса за социално осигуряване. Когато елиминираме тези приходи, поради еднократния им характер през 2011 г., е налице по-висока събираемост на приходите от осигурителни вноски през настоящата година със 72.5 млн. лв., основно в резултат на увеличението на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии с 6.9 на сто за сключилите споразумение, а административното увеличение е 4.5 на сто в сравнение с 2011 г. По-високите осигурителни прагове оказват положително влияние върху нарастването на средния осигурителен доход.

Отчетените неданъчни приходи възлизат на 8.5 млн. лв. или 31.8 % от планираните 26.7 млн. лв., като преобладават приходите от глоби, санкции и наказателни лихви в размер на 4.4 млн. лв.

Размерът на извършените **разходи** към края на месец юни 2012 г. по бюджета на ДОО е 4 171.9 млн. лв., което представлява 49.3 % от предвидените в ЗБДОО за 2012 г. средства. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял в общите разходи са разходите за пенсии и обезщетенията и помощите изплащани на основание Кодекса за социално осигуряване – общо 4 124.8 млн. лв., или 98.9 % от общия размер на разходите за отчетния период. Спрямо същия период на миналата година, общо разходите по бюджета на ДОО са със 75.7 млн. лв. (1.8 %) повече. Отчетените разходи за **пенсии** по бюджета на ДОО към 30.06.2012 г. възлизат на 3 602.8 млн. лв., 49.6 % от предвидените в ЗБДОО за 2012 г. средства. Спрямо същия период на предходната година разходите за пенсии са нараснали със 79.4 млн. лв., което е в резултат на:

- ◆ Увеличението от 1 юни 2012 г. на минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст от 136.08 лв. на 145 лв.;

- ◆ По-високият размер на средната пенсия на пенсионер за юни 2012 г. (271.97 лв.) с 5.92 лв. (2.2 на сто) спрямо средната пенсия на пенсионер към 30 юни 2011 г.;

- ◆ Увеличението на т.нар. “вдовишки добавки”, считано от 1 септември 2011 г. от 20 на 26,5 на сто от пенсията на починалия съпруг/а;

- ◆ По-високият размер на средната пенсия на пенсионер за осигурителен стаж и възраст за юни 2012 г. (294.95 лв.) с 6.47 лв. (2.2 на сто) спрямо средната пенсия на пенсионер към юни 2011 г.

- ◆ Броят на пенсионерите за м. юни е 2 218 608 – с 3 509 пенсионери по-малко в сравнение с м. май 2012 г. и с 8 502 пенсионери по-малко в сравнение със същия период на 2011 г. (0.4 на сто намаление).

Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** за първото полугодие на 2012 г. са в размер на 522.0 млн. лв. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял са обезщетенията за бременност/раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст (36.7 %); обезщетенията и помощите за безработица (34.2 %) и обезщетенията за временна неработоспособност поради общо заболяване (22.6 %). Спрямо първите шест месеца на предходната година изплатените обезщетения по КСО са близки по размер (с 2.9 млн. лв. или 0.5 % по-малко), като нарастването на разходите

за обезщетения при временна неработоспособност (с 10.8 млн. лв. или 7.9 %) и изплатените суми за обезщетения и помощи при безработица (със 7.8 млн. лв. или 4.6 %) в голяма степен се компенсират от по-ниския размер на изплатените през периода обезщетения за бременност/раждане и отглеждане на малко дете (с 23.5 млн. лв. или 10.9 %) в резултат на удължаването от 1 януари 2012 г. с 6 месеца (от 18 на 24 месеца) на периода за тяхното изчисляване.

3.2 Национална здравноосигурителна каса

Общият размер на събраните **приходи** по бюджета на НЗОК към юни 2012 г. възлиза на 834.5 млн. лв., което представлява 49.5 % от предвидените със Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК) за 2012 г. – 1 687.2 млн. лв. Постъпленията от здравноосигурителни вноски са в размер на 831.0 млн. лв., 49.7 % изпълнение на утвърдените със ЗБНЗОК за 2012 г. средства в размер на 1 673.7 млн. лв. Събраните неданъчни приходи към края на месец юни са 3.7 млн. лв., като основната част от тях са приходи от глоби и санкции. През първото полугодие на 2012 г. НЗОК е получила 470.6 млн. лв. трансфери за здравно осигуряване от централния бюджет за пенсионери, безработни, социално слаби, лица до 18-годишна възраст и след навършване на тази възраст, ако учат редовно и други лица, осигурени по чл. 40, ал. 3 от ЗЗО, които се осигуряват за сметка на републиканския бюджет.

Предоставеният трансфер от МЗ на НЗОК през първите шест месеца на годината за финансиране на разходите за акушерска помощ по чл. 82, ал.1, т.2 от Закона за здравето и разходите за ваксини по национални програми за профилактика на рак на маточната шийка по чл. 82, ал.2, т.3 от същия закон, са в размер на 1.6 млн. лв., при заложи в ЗБНЗОК за 2012 г. 5.4 млн. лв.

Отчетените **разходи** към 30.06.2012 г. са в размер на 1 194.6 млн. лв. и представляват 47.2 % от предвидените в ЗБНЗОК за 2012 г. 2 530.6 млн. лв. Най-голям относителен дял (98.6 %) заемат здравноосигурителните плащания, които възлизат на 1 177.9 млн. лв. В отделните направления на здравноосигурителните плащания, изпълнението на бюджета за първото полугодие на 2012 г. е следното:

- ✓ **Първична извънболнична медицинска помощ** – 82.2 млн. лв.
- ✓ **Специализирана извънболнична медицинска помощ** – 91.8 млн. лв.
- ✓ **Дентална помощ** – 58.3 млн. лв.
- ✓ **Медико-диагностична дейност** – 34.9 млн. лв.
- ✓ **Лекарства за домашно лечение и медицински изделия** – сумата, изплатена за лекарства и медицински изделия за периода е в размер на 241.1 млн. лв.
- ✓ **Болнична помощ** - изплатени са общо 649.1 млн. лв. Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третира и преведените 27.8 млн. лв. от НЗОК трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл.5 от Закона за лечебните заведения. Реално усвоените средства за болнична помощ възлизат на 677.0 млн. лв.;
- ✓ **Други здравноосигурителни плащания** – 20.5 млн. лв.

Със ЗБНЗОК за 2012 г. са утвърдени 48.9 млн. лв. за административни разходи на институцията, които включват разходите за заплати и осигуровки на персонала и за текуща издръжка, от които усвоени 16.0 млн. лв., или 32.8 % от годишния разчет. Ниското изпълнение на административните разходи се дължи основно на обстоятелството, че съгласно вътрешни правила в системата на НЗОК възнаграденията на служителите се заплащат в началото на месеца, следващ отчетния

период. Усвоените средства за административни разходи заемат 1.3 на сто в структурата на общите разходи за отчетния период.

През първото полугодие на 2012 г. е предоставен трансфер от НЗОК на НАП по чл. 24, т. 6 от Закона за здравното осигуряване, представляващ такса за обслужване събирането на здравноосигурителни вноски е в размер на 1.5 млн. лв.

4. Бюджети на общините

➤ Приходи

Собствените приходи по бюджетите на общините към 30.06.2012 г. са в размер на 899.4 млн. лв., което представлява 51.4 % от планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. постъпления за годината. Спрямо същия период на миналата година приходите по общинските бюджети нарастват номинално с 30.0 млн. лв. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 360.5 млн. лв. или 55.7 % от годишните разчети към ЗДБРБ за 2012 г. и с 2.4 % повече спрямо първото полугодие на 2011 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 538.9 млн. лв. или 48.8 % от планираните и с 4.1 % повече спрямо същия период на предходната година. С най-значителен дял в приходите от общински данъци е данъкът върху недвижимите имоти – 42.6 %, следват данък върху превозните средства – 31.1 % и данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин – 21.8 %.

От данъчните приходи най-добро изпълнение спрямо разчетите по КФП за 2012 г. се наблюдава при *данъка върху недвижимите имоти* – 153.6 млн. лв. или 63.7 % спрямо разчетите за 2012 г. и 110.2 % спрямо събраните за същия период на 2011 г., и *данъка върху превозните средства* – 112.2 млн. лв. или 57.1 % от разчетените по КФП за 2012 г. и 101.8 % спрямо събраните приходи от този данък за първото полугодие на 2011 г.

Общият размер на *неданъчните приходи* по местните бюджети е 527.5 млн. лв. (48.6 % от разчетите по КФП за 2012 г.). Най-голям относителен дял заемат приходите от общински такси (389.6 млн. лв.) – 73.9 %, следват приходите и доходите от собственост (81.7 млн. лв.) – 15.5 %, постъпленията от продажба на нефинансови активи (32.7 млн. лв.) – 6.2 % и приходите от концесии (22.2 млн. лв.) – 4.2 %. Съпоставени с полугодieto на 2011 г. постъпленията от неданъчни приходи са нараснали със 17.7 млн. лв. или 3.5 %. От неданъчните приходи с най-добро изпълнение се открояват приходите от *глоби, санкции и наказателни лихви* – 17.8 млн. лв. или 120.5 % от разчетените по КФП за 2012 г. и 261.3 % спрямо събраните за същия период на 2011 г., както и *приходите от концесии* – 22.2 млн. лв. или 60.0 % от разчетените по КФП за 2012 г. и 155.2 % спрямо събраните за първите шест месеца на 2011 г. Това е свързано с направените изменения в Закона за подземните богатства (в сила от 01.07.2011 г.) във връзка с увеличаване на процента (от 30 % на 50 %) от концесионното плащане при добив на подземни богатства, предоставяно по бюджетите на общините. При общинските такси изпълнението е 389.6 млн. лв. или 102.5 % спрямо събраните за същия период на 2011 г. и 51.8 % от разчетените по КФП за 2012 г. С известно забавяне се изпълняват приходите и доходи от собственост – 81.7 млн. лв. или 43.4 % от разчетените за годината 188.3 млн. лв., като спрямо същия период на предходната година изпълнението е 107.3 %. Много слабо е изпълнението на приходите от продажба на нефинансови активи (основно на земя и сгради) – 32.7 млн. лв. или 25.0 % от разчетените по КФП за 2012 г. и едва 66.4 % от събраните за същия период на миналата 2011 г.

През отчетния период по общинските бюджети са постъпили 11.4 млн. лв. приходи от помощи, 60.5 % от разчетените за годината 18.9 млн. лв. и с 48.7 % повече спрямо събраните за същия период на 2011 г.

➤ Разходи

Към 30.06.2012 г. общините са отчетели общо разходи в размер на 1 877.3 млн. лв., които представляват 50.8 % от разчетените по ЗДБРБ за 2012 г. разходи. Текущите разходи възлизат на 1 717.2 млн. лв. (56.2 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 160.0 млн. лв. или 25.0 % от плана за годината. Заниженото изпълнение на капиталовите разходи се дължи от една страна на ниското изпълнение на постъпленията от продажба на нефинансови активи (25.0 % за полугодieto на 2012 г.) и от друга страна на това, че общините насочват голяма част от планирания си по бюджета собствен ресурс за извършване на капиталови разходи по извънбюджетните сметки, от които се финансират проекти по оперативни програми, в т. ч. и общинското съфинансиране по проектите. Текущите разходи са с 17.4 млн. лв. повече спрямо същия период на предходната година, като основната причина е по-високия размер на изплатените обезщетения и помощи по решение на общинския съвет. Най-голям относителен дял в текущите нелихвени разходи на общините заемат разходите за издръжка (735.7 млн. лв.) – 43.3 %, следват разходите за заплати и други възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения (692.3 млн. лв.) – 40.8 %, разходите за осигурителни вноски (136.3 млн. лв.) – 8.0 % и изплатените текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата (76.7 млн. лв.) – 4.5 %. В отделните разходни направления най-висок процент на изпълнение спрямо закона при текущите нелихвени разходи към края на първото полугодие на 2012 г. има при субсидиите за нефинансови предприятия (без тази за здравна помощ), финансовите институции и организациите с нестопанска цел – 89.7 % (47.4 млн. лв.), следвани от другите възнаграждения и плащания на персонала – 76.7 % (76.8 млн. лв.) и стипендии – 71.2 % (4.9 млн. лв.). Средствата за заплати към 30.06.2012 г. се изпълняват на 51.7 %, а тези за социални и здравно-осигурителни вноски – 50.6 %. Разходите за лихви възлизат на 18.4 млн. лв. при разчетени за годината 5.8 млн. лв., но поради сравнително малкия им размер не дават съществено отражение върху изпълнението на разходите. Капиталовите разходи са с 83.6 млн. лв. или 34.3 % по-малко от отчетените за първото полугодие на 2011 г.

➤ Финансиране

За първото полугодие на годината по общинските бюджети са изплатени погашения по заеми от чужбина в размер на 7.6 млн. лв., 57.0 % от разчетените за годината средства. Нетният размер на заемите от банки и други лица от страната е 6.3 млн. лв. През първо полугодие на годината депозитите и средствата по сметки на общините (нето) са нараснали с 207.2 млн. лв. в сравнение с края на 2011 г.

5. Българско национално радио

Приходите по бюджета на БНР за периода са в размер на 1.0 млн. лв., което представлява 45.8 % от планираните за годината. Отчетените приходи са постъпления от продажби на услуги, стоки и продукция/реклама, спонсорски съобщения, технически услуги, продуцентски, изпълнителски права и концерти и от наеми на имущество.

Изпълнението на **разходите по бюджета на БНР** възлиза на 19.7 млн. лв. или 44.6 % от предвидените в ЗДБРБ за 2012 г., в т.ч. 1.2 млн. лв. разходи за сметка на преходния остатък за 2011 г., включен в бюджета за 2012 г. съгласно чл. 70, ал. 6 от Закона за радиото и телевизията. Отчетената субсидия е в размер на 17.8 млн. лв. и трансфери за поети осигурителни вноски 2.4 млн. лв., като общият размер на субсидията възлиза на 48.1 % от субсидията, определена за БНР с чл. 8, т.1 от ЗДБРБ за 2012 г.

6. Българска национална телевизия

Приходите на БНТ за първите шест месеца на 2012 г. са в размер на 3.2 млн. лв. при планирани за годината 7.5 млн. лв. или за отчетния период са постъпили 42.2 % от планираните за годината. Ниският процент изпълнение на неданъчните приходи се дължи на ниските постъпления от реклама, спонсорски и технически услуги, които формират основния дял приходи по бюджета на обществената телевизия.

Отчетените касови **разходи на БНТ** към 30.06.2012 г. са в размер на 43.0 млн. лв. или 57.6 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2012 г. , в т.ч. 0.3 млн. лв. разходи за сметка на преходния остатък за 2011 г., включен в бюджета за 2012 г. съгласно чл. 70, ал. 6 от Закона за радиото и телевизията. Към 30.06.2012 г. усвоените средства за текуща издръжка на БНТ са в размер на 23.0 млн.лв. или 53.5 % от общия размер разходи, като високият процент изпълнение се дължи на разплатени задължения към „БТК” АД за разпространение на телевизионна програма за предходната 2011 г. Отчетената субсидия е в размер на 37.3 млн. лв. и трансфери за поети осигурителни вноски – 2.7 млн. лв., като общият размер на субсидията възлиза на 59.7 % от субсидията, определена за БНТ с чл. 8, т. 2 от ЗДБРБ за 2012 г.

7. Българска телеграфна агенция

Приходите на БТА за първото полугодие на 2012 г. са 0.9 млн. лв., като това са основно постъпления от продажбата на услуги, стоки и продукция.

Разходите за периода по бюджета на агенцията са в размер на 2.8 млн. лв., което е 65.7 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2012 г. Общият размер на отчетената субсидия за периода е 2.2 млн. лв., като това са 52.8 % от средствата, определени за БТА с чл. 8 т. 3 от ЗДБРБ за 2012 г.

8. Държавни висши училища

Приходите на висшите училища за първото полугодие на 2012 г. са в размер на 135.0 млн. лв. или 52.2 % от планираните за годината. Спрямо същия период на 2011 г. постъпленията на ДВУ са се увеличили с 6.7 млн. лв. или с 5.1 %.

Разходите на висшите училища към края на месец юни са в размер на 320.9 млн. лв. и представляват 51.2 % от разчетите за 2012 г. С най-голям относителен дял са разходите за заплати и възнаграждения (45.2 %), следвани от плащанията за издръжка (32.3 %).

9. Българска академия на науките

Реализираните приходи на БАН към 30.06.2012 г. възлизат на 15.8 млн. лв. или 52.5 % от разчетите за 2012 г. Основна част от реализираните приходи са нетни приходи от продажба на услуги, стоки и продукция и се получават по линия на международни програми, проекти и по договори за научни разработки. Спрямо постъпилите приходи към полугодието на 2011 г. се отчита ръст от 19.5 %.

Към края на първото полугодие **БАН отчита разходи** в размер на 52.4 млн. лв., което представлява 51.5 % от годишния разчет. Спрямо първото полугодие на 2011 г. се отчита минимален ръст от 2.7 %.

10. Национален фонд

През отчетния период по сметките на Национален фонд (НФ) са постъпили приходи (нето) от предприсъединителните инструменти на Европейския съюз (ЕС), Структурните и Кохезионния фондове на ЕС, ЕИП, двустранни програми за европейско териториално сътрудничество по външни граници на ЕС, Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. и Норвежки финансов

механизъм 2009-2014 г. в размер на 177.1 млн. лв., като в тази сума са включени и отразените (нето) в отчетността на НФ операциите при постъпването по банковите бюджетни сметки на Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) на сумите за чуждото финансиране по двустранните програми за трансгранично сътрудничество, които са в размер на 0.2 млн. лв.

Извършените разходи (нето) чрез сметките на Национален фонд възлизат на 341.8 млн. лв. По видове разходи изпълнението е както следва: 93.0 % от общия размер са капиталови разходи, 0.04 % са текущи разходи, а 7.0 % са субсидии. Изходящите трансфери към бенефициенти-бюджетни предприятия са в размер на 526.1 млн. лв. В отчетността на НФ са отразени и извършените разходи в размер на 0.1 млн. лв. и трансфери (нето) в размер на 0.1 млн. лв., които са за сметка на средства предоставени на МРРБ от държавите-партньори по двустранните програми за трансгранично сътрудничество.

Във връзка с изпълнение на Оперативните програми, Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94), Програма ФАР, ЕИП, двустранни програми за европейско териториално сътрудничество по външни граници на ЕС и Инструмента Шенген през отчетния период по сметките на Национален фонд са извършени трансфери от централния бюджет на стойност 29.4 млн. лв.

Натрупаните лихви в резултат на управлението на свободните средства в обслужващите търговски банки до 30.06.2012 г. възлизат на 1.6 млн. лв.

Наличностите по сметките на извънбюджетна сметка Национален фонд към министъра на финансите към 30.06.2012 г. възлизат на 830.0 млн. лв., като в БНБ са в размер на 695.3 млн. лв., а в търговските банки (УниКредит Булбанк АД, Банка ДСК ЕАД и Райфайзенбанк (България) ЕАД) са в размер на 134.7 млн. лв.

➤ Структурни и Кохезионен фондове (СКФ)

В качеството си на Сертифициращ орган по Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз от началото на 2012 г. НФ е изготвил и изпратил до Европейската комисия петнадесет заявления за плащане на обща стойност 326.8 млн. лв., като през отчетния период с натрупване по сметките на Национален фонд в БНБ са възстановени средства от Европейската комисия (ЕК) на обща стойност от 157.2 млн. лв.

Получените средства от ЕК са разпределени както следва:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 13.1 млн. лв.;
- ОП „Техническа помощ” – 2.4 млн. лв.;
- ОП „Транспорт” – 62.2 млн. лв.;
- ОП „Околна среда” – 17.6 млн. лв.;
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 57.2 млн. лв.;
- ОП „Административен капацитет” – 4.8 млн. лв.

Във връзка с получените Междинни доклади по сертификация (МДС) и Декларации за допустимост на разходите (ДДР) са извършени проверки на място от експертите на Национален фонд преди сертифициране на разходите към ЕК, при Управляващите органи и бенефициенти по програмите. В процес на финализиране към 30.06.2012 г. е документалната проверка по получени МДС и ДДР по ОП „Регионално развитие”.

Направените разходи (нето) по Оперативни програми, включително изходящите трансфери към бюджетни организации за периода с натрупване са в размер на 786.0 млн.лв., като разпределението по Оперативни програми е следното:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 62.3 млн. лв.;

- ОП „Техническа помощ” – 4.2 млн.лв.;
- ОП „Регионално развитие” – 145.3 млн.лв. (в това число разходи за проект „Фонд за жилищно обновяване” в размер на 12.5 млн. лв.);
- ОП „Транспорт” – 333.1 млн. лв.;
- ОП „Околна среда” – 76.9 млн. лв.
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 150.8 млн. лв.;

ОП „Административен капацитет” – 13.4 млн. лв.;

○ Програма ФАР и Преходен финансов инструмент

Няма получени средства по тези програми през отчетния период.

От началото на годината са постъпили възстановени суми (нето) по сметките на Национален фонд в размер на 1.0 млн. лв.

○ Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94)

Полученото по програмата от ЕК за отчетния период е в размер на 28.8 млн. лв.

Извършените разходи и трансфери (нето) по програмата за същия период са в размер на 64.2 млн. лв.

От експертите на Национален фонд са одобрени 6 броя Искания за средства по КФ (Регламент 1164/94)/ИСПА по следните проекти: “Градска пречиствателна станция за отпадъчни води - Търговище”, “Градска пречиствателна станция за отпадъчни води - Попово”, “Регионален център за управление на отпадъците - гр. Кърджали”, “Пакет от 5 регионални сметища за отпадъчни продукти, разположени в Монтана, Русе, Севлиево, Силистра и Созопол”, “Пакет от 5 регионални сметища за отпадъчни продукти, разположени в Монтана, Русе, Севлиево, Силистра и Созопол” и “Изграждане на трансграничен пътно-железопътен мост на р. Дунав при Видин-Калафат”.

През отчетния период НФ към МФ изпрати към Европейската комисия Междинен сертификат и Искане за средства по КФ (Регламент 1164/94)/ ИСПА проект 2004/BG/16/P/PT/005 “Изграждане на трансграничен пътно-железопътен мост на р. Дунав при Видин-Калафат” както и 9 бр. Окончателни сертификати и Искания за средства по КФ (Регламент 1164/94)/ ИСПА проекти в сектор „Околна среда”, срокът на Финансовите меморандуми, на които изтече на 31.12.2011 г., а именно: 2005/BG/16/P/PE/006 „Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град Кюстендил”, 2002/BG/16/P/PE/018 „Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град Шумен”, 2000/BG/16/P/PE/001 „Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град София”, 2002/BG/16/P/PE/013 „Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град Смолян”, 2003/BG/16/P/PE/019 „Регионален център за управление на отпадъците - гр. Кърджали”, 2002/BG/16/P/PE/016 „Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град Варна”, Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град Варна „Техническа помощ за укрепване на административния капацитет и подготовка на проекти по ИСПА/Кохезионен фонд за сектори води и отпадъци”, 2006/BG/16/P/PA/001 „Техническа помощ за подготовка на проекти в сектор "Околна среда" в България” и 2005/BG/16/P/PE/004 „Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град Русе”.

През отчетния период НФ продължи своите целенасочени и систематични действия за минимизиране на финансови корекции, идентифицирани от Одитния орган в рамките на одитите за приключване на проекти.

○ **Програма САПАРД**

На 31.12.2009 г. изтече валидността на Годишното финансово споразумение (ГФС) 2006, с което се прекрати и изплащането на субсидии към крайни бенефициенти по програма САПАРД.

○ **Инструмент за подобряване на бюджетните парични потоци и за подпомагане изпълнението на Шенгенското споразумение (Инструмент Шенген)**

На 31.12.2010 г. приключиха плащанията по частта за Шенген от Временния Инструмент за улесняване на бюджетните парични потоци и за подпомагане изпълнението на Шенгенското споразумение. В тази връзка следва да се отбележи, че 100 % от контракуваното по инструмента беше разплатено.

Във връзка с изпълнение на ПМС № 17 от 15.02.2010 г. за одобряване финансирането на проекти, свързани с изпълнението на поетите ангажименти от страна на Република България за присъединяване към Шенгенското пространство през отчетния период са извършени разходи в размер на 14.7 млн. лв.

○ **Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП)**

Получените по програмата средства (нето) за отчетния период са в размер на 1.8 млн. лв.

Сумата на разходите и изходящите трансфери, които са направени през същия период по ФМ на ЕИП са на обща стойност 1.9 млн. лв.

За отчетния период НФ към МФ е процедираше към Офиса на Финансовия механизъм на ЕИП общо 18 доклада, от които 13 окончателни доклада по проекти с обща стойност на исканията за окончателни средства в размер на 0.6 млн.лв. и 5 междинни доклада по проекти, като сумата на сертифицираните разходи по тези проекти е на стойност 0.5 млн. лв.

○ **Двустранни програми за европейско териториално сътрудничество през периода 2007 – 2013 г. по външни граници на Европейския съюз**

Получените по програмата средства (нето) за отчетния период са в размер на 0.6 млн. лв.

През отчетния период са получени в НФ Междинни доклади по сертификация и Декларации за допустимост на разходите и по трите програми за трансгранично сътрудничество. В тази връзка са извършени проверки на място от експертите на Национален фонд преди сертифициране на разходите към ЕК, при Управляващите органи и бенефициенти по програмите. В процес на финализиране към 30.06.2012 г. са документалните проверки по получените МДС и ДДР.

Сумата на разходите и изходящите трансфери, които са направени през същия период по двустранните програми са на обща стойност 4.7 млн. лв.

○ **Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. и Норвежки финансов механизъм 2009-2014 г.**

Получените общо по двете програми средства за отчетния период са в размер на 0.5 млн. лв.

Сумата на разходите и изходящите трансфери, които са направени през същия период са на обща стойност 0.3 млн. лв.

○ **Българо-швейцарска програма за сътрудничество за намаляване на икономическите и социални неравенства в рамките на разширения ЕС**

В качеството си на Разплащателен орган по Българо-швейцарската програма за сътрудничество през отчетния период Национален фонд е изпратил първо искане за възстановяване на разходи.

11. Държавен фонд „Земеделие“

➤ **Приходи**

Планираните приходи и помощи по извънбюджетната сметка на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) за 2012 г. са в размер на 804.0 млн. лв., като към 30.06.2012 г. са постъпили 406.3 млн.лв., или 50.5 % изпълнение на годишния план.

- Данъчни приходи

Заложените приходи от такси върху производството на захар и изоглюкоза за 2012 г. са в размер на 1.05 млн. лв., като към 30.06.2012 г. са отчетени постъпления по съответния параграф в размер на 1.05 млн. лв. – 100.0 на сто изпълнение на годишния план.

- Неданъчни приходи

За първото шестмесечие на 2012 г., при планирани общо за годината 12.9 млн. лв. приходи и доходи от собственост са отчетени 1.8 млн. лв., като те представляват основно лихви по предоставени заеми в страната. Планираните други неданъчни приходи за 2012 г. са в размер на 0.2 млн. лв., като за първо шестмесечие са отчетени приходи в размер на 1.0 млн. лв. Планираните по параграф 37-00 „Внесени ДДС и други данъци върху продажбите“ през 2012 г. са в размер на 0.5 млн. лв., като по отчет към 30.06.2012 г. същите са в размер на 0.9 млн. лв.

- Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми от чужбина

Планираните за възстановяване средства от Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) са в размер на 746.0 млн. лв., а постъпленията към 30.06.2012 г. са в размер на 390.9 млн. лв., или 52.4 на сто изпълнение на годишния план.

Планираните за възстановяване средства от Европейския фонд по рибарство (ЕФР) са в размер на 23.9 млн. лв. Към 30.06.2012 г. постъпленията са в размер на 12.1 млн. лв. – 50.5 на сто изпълнение.

Планираните за възстановяване средства от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) са в размер на 20.1 млн. лв., като към 30.06.2012 г. не са отчетени постъпления от ЕФГЗ.

➤ **Разходи**

Общият размер на планираните за 2012 г. разходи по план-сметката на ДФ „Земеделие“ възлизат на 1 098.7 млн. лв. Към 30.06.2012 г. отчетените разходи са в размер на 342.8 млн. лв. – 30.7 на сто спрямо годишния план.

- Субсидии за нефинансови предприятия

За 2012 г. като субсидии за нефинансови предприятия са планирани 470.9 млн. лв. Отпуснатите средства за субсидии за нефинансови предприятия за първото шестмесечие на 2012 г. са в размер на 220.0 млн. лв. Изплатените средства по направления са както следва:

- ✓ държавна помощ – 7.6 млн. лв., при планирани 83.7 млн. лв.;
- ✓ национални доплащания – 179.0 млн. лв., в т.ч. национални доплащания на площ - 89.4 млн. лв., национални доплащания за животни - 17.7 млн. лв. и национални доплащания за тютюн - 71.9 млн. лв. Планираните общо средства за национални доплащания за 2012 г. са в размер на 239.0 млн. лв.;

✓ средства за покриване на разходите за ДДС за пазарни мерки - 0.13 млн. лв., при планирани 2.9 млн. лв.;

✓ средства за финансиране на проекти по Програмата за развитие на селските райони – 31.9 млн. лв., в т.ч. национално съфинансиране 6.1 млн. лв. Планираните средства са в размер на 113.9 млн. лв., в т.ч. национално съфинансиране 20.9 млн. лв.

- Капиталови разходи

За 2012 г. са планирани капиталови разходи в размер на 527.6 млн. лв., а изплатените средства към 30.06.2012 г. са както следва:

✓ по националните програми – 5.9 млн. лв., при планирани за годината 61.3 млн. лв., 9.6 % изпълнение;

✓ по Програмата за развитие на селските райони – 81.9 млн. лв., в т.ч. 16.5 млн. лв. национално съфинансиране;

✓ по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” – 5.2 млн. лв., в т.ч. 1.2 млн. лв. национално съфинансиране.

➤ **Трансфери между бюджетни и извънбюджетни сметки и фондове**

✓ За първото шестмесечие на 2012 г. са отчетени предоставени трансфери към бюджетни организации – бенефициенти по програмите и мерките, финансирани със средства от ЕС в размер на 26.1 млн. лв.

Получените трансфери между извънбюджетни сметки и фондове са в размер на 13.9 млн. лв.

➤ **Финансиране**

Към 30.06.2012 г. са изплатени средства по следните направления:

✓ 720.9 млн. лв. за директни плащания, при планирани за годината 976.6 млн. лв. – 73.8 на сто спрямо плана;

✓ 13.9 млн. лв. за пазарни мерки, при планирани за годината 83.9 млн. лв. – 16.6 на сто спрямо плана.

Изплатените суми за директни плащания са за кампания 2011 година.

Възстановените суми от Европейския съюз към 30.06.2012 г. са както следва:

✓ 730.6 млн. лв. за директни плащания, при планирани за годината 767.4 млн. лв.;

✓ 17.6 млн. лв. за пазарни мерки, при планирани за годината 83.9 млн. лв.

За посочения период са възстановени средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания в размер на 50.1 млн. лв.

Към 30.06.2012 г. предоставените средства по лихвени заеми са в размер на 31.1 млн. лв., или 38.9 на сто от годишния план. Възстановените главници по предоставени заеми за същия период са 16.6 млн. лв., или 27.6 на сто спрямо годишния план.

За първото шестмесечие на 2012 г. не са отчетени предоставени средства по временната финансова помощ. Възстановените суми по предоставената временна финансова помощ са в размер на 1.9 млн. лв., или 9.3 на сто спрямо годишния план.

12. Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

Отчетените постъпления по бюджета на предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) за първото полугодие на 2012 г. са в размер на 20.2 млн. лв., което представлява 36.7 % от годишния план на приходите на ПУДООС за 2012 г.

Размерът на разходите за първото полугодие на годината е 1.7 млн. лв., или 43.2 % спрямо годишния план.

Със ЗДБРБ за 2012 г. по бюджета на ПУДООС е планиран трансфер от МОСВ в размер на 20.0 млн. лв., като за отчетния период този трансфер е получен.

Предоставените от ПУДООС трансфери на общини и министерства към 30.06.2012 г. са в размер на 5.6 млн. лв. Спрямо определените със ЗДБРБ за 2012 г. по бюджета на предприятието трансфер за МОСВ в размер на 6.0 млн. лв. и предвидените за трансфер към общини и бюджетни структури разходи в размер на 58.9 млн. лв. (капиталови разходи за изграждане на инфраструктурни обекти), предоставените към отчетния период трансфери възлизат на 8.6 %.

Средствата са изразходвани основно за финансиране на:

- изграждането на малки водоснабдителни обекти- 0.2 млн. лв.;
- изграждане на съоръжения за защита и опазване на водните ресурси - 0.9 млн.лв.;
- изграждането на канализационни мрежи и довеждащи колектори – 0.6 млн. лв.;
- услуга с научен характер по разработки на МОСВ – 0.018 млн. лв.;
- изграждане на обекти за разделно събиране на отпадъци – 0.6 млн. лв.;
- за финансиране на екологични мероприятия на общините - рекултивации, залесяване, проекти за чиста околна среда, биоразнообразие, информационна и образователна дейност и други – 0.3 млн. лв.;
- трансфер към МОСВ – 3.0 млн. лв.

Средства за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия

Със Закона за Държавния бюджет на Република България /ЗДБРБ/ за 2012 г. **средствата по чл.1, ал.2, т. 4.2 за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 70.0 млн. лв.** Финансовите средства се предоставят по бюджетите на министерства, ведомства и общини въз основа на решения на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет /МВКВП/.

Към 30.06.2012 г. МВКВП с Решения № 1/03.02.2012 г., № 2/21.02.2012 г., № 3/06.03.2012 г., № 4/19.04.2012 г., № 5/08.06.2012 и № 6/27.06.2012 е разпределила 60.5 млн. лв. от резерва по чл.1, ал. 2, т.4.2 от ЗДБРБ за 2012 г. От тези средства 35.3 млн. лв. са за общините и 15.2 млн. лв. за министерства и ведомства. От разпределените средства с шестте решения, 12.4 млн. лв. са предназначени за превантивни дейности.

С ПМС № 99/28.05.2012г. правителството предостави от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия 5.0 млн. лв. за подпомагане на общините Перник и Радомир за преодоляване на последствията от земетресението на 22 май 2012 г.

Към 30.06.2012 г. в изпълнения на Решения № 1, 2, 3, 4, 5 и 6 на МВКВП към МС, по бюджетите на общините и министерствата, за сметка на “Резерва за непредвидени и неотложни разходи”, в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са извършени корекции за 54.2 млн. лв., както следва:

- За общините 33.5 млн. лв.
- За министерства и ведомства 20.7 млн. лв.

Съгласно чл. 9 на ПМС № 367/2011 г. за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2012 г., общият размер на **субсидията за нефинансови предприятия от централния бюджет, в частта „Други субсидии и плащания”** е 5.7 млн. лв. Към 30.06.2012 г. са преведени 0.278 млн. лв. субсидия.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- Консервативното планиране и фискалните ефекти от променената структура на БВП през 2012 г., възстановяването при потреблението и свързаният с него ръст при вноса, мерките на приходните администрации за повишаване на събираемостта на приходите, както и текущата конюнктура на международните пазари на енергоносители са основните фактори, които неутрализираха изцяло негативните ефекти в приходите по държавния бюджет от по-ниския от прогнозирания с макрорамката на ЗДБРБ за 2012 г. икономически растеж. В следствие на това към момента няма индикации за потенциален натиск от страна на приходите по държавния бюджет върху бюджетната позиция в годишен план.
- Параметрите по изпълнението на приходите към полугодieto се развиват съобразно разчетите, като съпоставено със същия период на предходната година се отчита номинален ръст от 9.8 % в общите приходи по КФП. В структурно отношение ръст се отчита основно при данъчните приходи и най-вече при косвените данъци, както и при неданъчните приходи и помощите.
- Параметрите по разходите към полугодieto на 2012 г. са в рамките на разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. В номинално изражение общите разходи по консолидираната фискална програма нарастват с 3.7 на сто спрямо полугодieto на миналата година, основно поради нарастването на разходите по европейските програми и фондове, социалните и здравноосигурителните плащания и др. Оптимизирането на структурите и персонала в бюджетните системи с изпълнението на мерките по прилагане на административната реформа спомогнаха разходите за заплати и осигурителни вноски по републиканския бюджет да останат по-ниски в номинално изражение, спрямо отчетените за шестте месеца на 2011 г.
- В следствие на отчетените добри параметри по изпълнението на приходите по националния бюджет и стегнатата рамка по отношение на разходите, бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към края на първото полугодие на 2012 година е излишък в размер на 61.9 млн. лв. (0.1% от прогнозния БВП). За първи път от 2009 г. насам салдото по консолидираната фискална програма към края на първото полугодие е положително и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 465.9 млн. лв. и дефицит по европейските програми/средства в размер на 403.9 млн. лв. Бюджетната позиция по КФП към полугодieto на 2012 г. се подобрява номинално със 712.7 млн. лв. (1.0 п.п. от БВП) спрямо дефицита към полугодieto на миналата година.
- През месец юни Съветът на ЕС по икономически и финансови въпроси (ЕКОФИН) официално прекрати процедурата за прекомерен дефицит за България и Германия, като по този начин потвърди, че двете страни са намалили дефицита си под референтната стойност за ЕС от 3 % от БВП. Съветът прие, че през последните две години страната последователно постигаше по-добри от заложените бюджетни цели и дефицитът по КФП бе редуциран до 3.1 % от БВП през 2010 г. и допълнително намален до 2.1 % от БВП през 2011 г. Устойчивата позиция на държавните финанси бе основание и рейтингова агенция Moody's да потвърди стабилната перспектива на рейтинга на държавните облигации Ваа2 в своя годишен доклад за България.
- Прилагането на строга и дисциплинирана фискална политика и предприетите административни мерки и промени в нормативната уредба по отношение подобряване на събиремостта на приходите се очаква да осигурят постигане на заложените фискални цели за 2012 г.